

RADA MIEJSKA
w Koluszkach
woj. łódzkie

UCHWAŁA NR XL/44/2014
RADY MIEJSKIEJ W KOLUSZKACH

z dnia 24 lutego 2014 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Koluszki na lata 2014 - 2020

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 594; zm. poz. 645, poz. 1318) oraz art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 182; zm. poz. 509) Rada Miejska w Koluszkach uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Koluszki na lata 2014 - 2020, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Koluszek.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Koluszkach

Sławomir Sokołowski

*Strategia Rozwiązywania
Problemów Społecznych
Gminy Koluszki*
na lata 2014 – 2020

Urząd Miejski w Koluszkach

UL. 11 LISTOPADA 65. 95 – 040 KOLUSZKI

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY KOLUSZKI NA LATA 2014-2020**

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	str. 3
ROZDZIAŁ I AKTY PRAWNE	str. 3
ROZDZIAŁ II INFORMACJE OGÓLNE O GMINIE KOLUSZKI	str. 5
ROZDZIAŁ III SYTUACJA DEMOGRAFICZNA GMINY KOLUSZKI	str. 7
ROZDZIAŁ IV DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY KOLUSZKI:	
1. BEZROBOCIE	str. 9
2. UBÓSTWO	str. 16
3. BEZDOMNOŚĆ	str. 20
4. SYTUACJA MIESZKANIOWA	str. 21
5. PRZEMOC W RODZINIE	str. 23
6. PRZESTĘPCZOŚĆ	str. 26
7. NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ ORAZ DŁUGOTRWAŁA I CIĘŻKA CHOROBA	str. 29
8. OCHRONA ZDROWIA	str. 33
9. UZALEŻNIENIA / PROFILAKTYKA	str. 38
10. SYTUACJA RODZIN I DZIECI	str. 47
11. OŚWIATA	str. 51
12. OFERTA KULTURALNA I SPORTOWA DLA DZIECI I MŁODZIEŻY	str. 56
13. SENIORZY	str. 60
ROZDZIAŁ V ANALIZA SWOT	str. 62
ROZDZIAŁ VI CELE STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA GMINY KOLUSZKI I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	str. 63
ROZDZIAŁ VII PODSUMOWANIE	str. 69

WPROWADZENIE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych ma stanowić podstawę do realizacji względnie trwałych wzorów interwencji społecznych podejmowanych w celu zmiany (poprawy) tych stanów rzeczy (zjawisk) występujących w obrębie danej społeczności, które oceniane są negatywnie. Dokument charakteryzuje w szczególności działania publicznych i prywatnych instytucji rozwiązujących kwestie społeczne podejmowane dla poprawy warunków zaspokojenia potrzeb wybranych kategorii osób i rodzin.

Strategia składa się z dwóch części – diagnostycznej oraz projekcyjnej, w której na podstawie wyników diagnozy i określenia głównych obszarów programowych, wyznaczona została misja Gminy Koluszki oraz cele strategiczne i szczegółowe.

ROZDZIAŁ I AKTY PRAWNE

Zadania związane z realizacją działań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych w Polsce uregulowane są przez wiele ustaw, bądź pojedynczych artykułów, konstruowanych przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej oraz indywidualnych uchwał, podejmowanych przez organy przedstawicielskie na poziomie województwa, powiatu czy gminy.

Zgodnie z **ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej** gminy zobligowane są do: opracowywania i realizacji gminnych strategii rozwiązywania problemów społecznych (art. 17. ust. 1. pkt 1.), udzielania schronienia, zapewnienia posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym (art. 17. ust. 1. pkt 3), a także opłacać składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny (art. 17. ust. 1. pkt 9.). Gminy zobowiązane są również do prowadzenia placówek opiekuńczo-wychowawczych lub mieszkań chronionych (art. 17. ust. 1. pkt 12.), dożywiania dzieci (art. 17. ust. 1. pkt 14.) oraz tworzenia i utrzymania ośrodków pomocy społecznej (art. 17. ust. 1. pkt 18.). Gminy powinny również przyznawać i wypłacać zasiłki celowe (art. 17. ust. 2. pkt 1.), oraz udzielać pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie (art. 17. ust. 2. pkt 2.), a także zapewnić pobyt w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia (art. 17. ust. 2. pkt 3.). W ramach zadań zleconych z zakresu administracji rządowej, gminy są zobowiązane: wypłacać zasiłki stałe (art. 18. ust. 1. pkt 1.), opłacać składki na ubezpieczenie zdrowotne (art. 18. ust. 1. pkt 2.),

świadczyć specjalistyczne usługi opiekuńcze (art. 18. ust. 1. pkt 3.), przyznawać i wypłacać zasiłki celowe na pokrycie wydatków spowodowanych klęską żywiołową (art. 18. ust. 1. pkt 4.) i realizować zadania wynikające z rządowych programów pomocy społecznej (art. 18. ust. 1. pkt 6.).

Reasumując, świadczenie pomocy jest pochodną występowania określonych dysfunkcji (problemów ekonomicznych, niekorzystnej sytuacji społecznej, politycznej, bądź wypadków losowych) oraz spełnienia określonego kryterium dochodowego. Celem udzielanej pomocy jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie samodzielnie pokonać (art. 2. ust. 1.).

Głównym celem wyznaczonym przez **ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi** jest zobowiązanie wszystkich organów administracji rządowej i samorządowej do podejmowania działań mających na celu ograniczenie spożycia napojów alkoholowych. Zgodnie z art. 2. ust. 1. pkt 1 najważniejszym działaniem powinno być przeciwdziałanie spożyciu alkoholu. Równie ważne jest prowadzenie działalności wychowawczej i informacyjnej (art. 2. ust. 1. pkt 2.), wyznaczenie norm ograniczających dostępność alkoholu (art. 2. ust. 1. pkt 4.), prowadzenie leczenia i rehabilitacji osób uzależnionych (art. 2. ust. 1. pkt 5.), czy zapobieganie negatywnym następstwom nadużywania alkoholu (art. 2. ust. 1. pkt 6.).

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii łączy działania o charakterze wychowawczym, edukacyjnym i informacyjnym (art. 2. ust. 1. pkt 1.) z leczeniem, rehabilitacją i reintegracją osób uzależnionych (art. 2. ust. 1. pkt 2.), gdyż aby przeciwdziałanie narkomanii było skuteczne, działania zapobiegawcze muszą być realizowane nie tylko przez administrację publiczną, lecz również przez ośrodki kształcenia na wszystkich poziomach edukacji, zakłady opieki zdrowotnej i inne podmioty działające w ochronie zdrowia, instytucje pomocy społecznej a nawet środki masowego przekazu (art. 5.).

Z kolei **ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie** podkreśla, iż przemoc oznacza wszystkie działania, niezależnie od częstotliwości ich występowania, naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, lub kiedy ma się do czynienia z uregulowanymi prawnie wzajemnymi relacjami – innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w tym doświadczenia krzywdy fizycznej i psychicznej (art. 2 ust. 2 pkt 8).

Różnorodność problemów społecznych powoduje konieczność wzięcia pod uwagę także innych aktów prawnych, które mają istotny wpływ na konstrukcję Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych i rozwiązywanie zadań w niej zawartych w przyszłości.

Są to m.in.:

- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym,
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Oprócz ww. aktów prawnych przy realizacji Strategii może zachodzić potrzeba odwołania się również do ustaw i aktów wykonawczych z zakresu ochrony zdrowia, oświaty i edukacji publicznej, czy też budownictwa socjalnego.

ROZDZIAŁ II

INFORMACJE OGÓLNE O GMINIE KOLUSZKI

Gmina Koluszki to gmina miejsko – wiejska w województwie łódzkim, w powiecie łódzkim wschodnim. W jej skład wchodzi zarówno miasto Koluszki jak i okoliczne wsie. W latach 1975 – 1998 gmina położona była w województwie piotrkowskim.

Siedzibą gminy jest miasto Koluszki. Pozostałe miejscowości Gminy Koluszki to: Będzelin, Borowa, Długie, Erazmów, Felicjanów, Gałków Duży, Gałków Mały, Gałkówka Parcela, Jezioro, Katarzynów, Kaletnik, Kazimierzów, Lisowice, Leosin, Przanowice, Stary Redzeń, Nowy Redzeń, Regny, Różyca, Słotwiny, Stamirowice, Stefanów, Świny, Turobowice, Wierzchy, Zielona Góra, Zygmuntów, Żakowice.

Gmina Koluszki zajmuje obszar 15 720 ha, co stanowi 31,45% powierzchni powiatu łódzkiego wschodniego. Pod względem położenia geograficznego Gmina znajduje się w Mezoregionie Wzniesień Łódzkich, należącym do Wzniesień Południowomazowieckich. W podziale geologicznym większa część Gminy znajduje się na Wale Kujawsko – Pomorskim, część zachodnia położona jest w obrębie Niecki Łódzkiej.

Na terenie Gminy Koluszki znajdują się dwa rezerwaty przyrody:

- rzeka Rawka, której źródła znajdują się na południowo – wschodnim krańcu gminy. Cała rzeka

od źródeł do ujścia objęta jest ochroną wraz z 10-metrowym pasem przyległych do niej brzegów. Rzeka jest przykładem zachowanej w naturalnym stanie typowej rzeki nizinnej. Rezerwat został utworzony 24 listopada 1983 r. Źródła Rawki są jedną z niewielu atrakcji przyrodniczych w gminie, które warto zobaczyć,

- rezerwat Gałków znajdujący się w zachodniej części gminy, który został utworzony 18 lipca 1958 r., w celu ochrony fragmentów lasu bukowo-jodłowego. W lesie tym możemy odnaleźć 200-letnie buki i równie stare i okazałe jodły.

W Gminie Koluszki występują surowce naturalne w postaci złóż piasku i żwiru, gmina jest także obszarem perspektywnym do odkrycia złóż węglowodorów, głównie gazu ziemnego, istnieją także duże zasoby wód geotermalnych możliwych do pozyskania w celach grzewczych. W miejscowości Regny został wykonany najgłębszy otwór w województwie łódzkim o głębokości 5601 metrów, osiagający osady karbonu górnego.

Na terenie Gminy Koluszki działa Ośrodek Sportu i Rekreacji w Koluszkach wraz z obiektami: skate parkiem, halą sportową, boiskiem „Skrzydlik” i „Orlik”, stadionem przy ulicy Zagajnikowej oraz sezonowym lodowiskiem „Biały Orlik”.

Życie kulturalne Gminy Koluszki koncentruje się wokół takich placówek jak: Miejski Ośrodek Kultury w Koluszkach z Kinem ODEON 3D, Miejska Biblioteka Publiczna w Koluszkach, wraz z filią w Gałkowie Dużym, Muzeum im. Leokadii Marciniak w Gałkowie Dużym.

Życie kulturalne mieszkańców Gminy aktywnie współtworzą także liczne organizacje pożytku publicznego oraz kluby sportowe wzbogacając ofertę spędzania wolnego czasu dzieci, młodzieży i dorosłych.

Zapewnienie opieki medycznej w Gminie Koluszki: podstawowej, specjalistycznej oraz diagnostycznej należy do niepublicznych placówek ochrony zdrowia, a także do Powiatowego Szpitala w Brzezinach.

Ważnym aspektem polityki Gminy Koluszki jest edukacja. Na terenie miasta i gminy funkcjonuje 5 publicznych przedszkoli, 1 niepubliczny punkt przedszkolny, 6 publicznych szkół podstawowych, 3 publiczne gimnazja, 3 publiczne szkoły ponadgimnazjalne i 1 szkoła specjalna. Ponadto położenie blisko Łodzi umożliwia młodzieży podejmowanie studiów wyższych bez konieczności przeprowadzki do innego miasta.

Z uwagi na fakt, iż wśród trudności z jakimi najczęściej borykają się mieszkańcy dominują: bezrobocie, ubóstwo, alkoholizm, dużo uwagi poświęca się wsparciu osobom narażonym na wykluczenie społeczne, którym pomocy udziela m.in. Miejsko – Gminny

Ośrodek Pomocy Społecznej w Koluszkach, Ośrodek Psychoedukacji i Psychoterapii w Koluszkach, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Koluszkach, Abstynenckie Stowarzyszenie Klubu Wzajemnej Pomocy OSTOJA, Punkt Konsultacyjny Pomocy Rodzinie, Pełnomocnik ds. Profilaktyki i Przeciwdziałania Uzależnieniom.

ROZDZIAŁ III

SYTUACJA DEMOGRAFICZNA GMINY KOLUSZKI

Gminę Koluszki charakteryzuje większa od przeciętnej w Polsce gęstość zaludnienia (150 osób na km² w stosunku do 123 osób na km² w Polsce) oraz większy współczynnik feminizacji niż średnia w Polsce (110 kobiet/100 mężczyzn w stosunku do 107 kobiet/100 mężczyzn w Polsce). Ujemny przyrost naturalny plasuje się na poziomie -16, podczas gdy w powiecie jest to wartość -32. Dochody budżetu na 1 mieszkańca są dużo niższe niż w miastach województwa (2 250,00 zł wobec 3 517,26 zł). Niższe są też wydatki budżetu miasta na 1 mieszkańca (2 636,07 zł wobec 3 472,34 zł).*

Według danych Referatu Spraw Obywatelskich Urzędu Miejskiego w Koluszkach, w analizowanym okresie liczba osób zameldowanych na terenie Gminy Koluszki wygląda następująco:

rok 2010	23 245 osób
rok 2011	23 277 osób
rok 2012	23 336 osób

Powyższe dane pokazują, że liczba mieszkańców Gminy Koluszki, pomimo ujemnego przyrostu naturalnego, ma tendencję wzrostową. Spowodowane jest to m.in. migracją ludności z innych miast.

*Dane Urzędu Statystycznego w Łodzi

Tabela nr 1 Ludność Gminy Koluszki wg stanu na dzień 31.XII.2012 r.

Przedział wiekowy	Liczba osób	% w stosunku do ogółu mieszkańców
Wiek przedszkolny 0 – 6 lat	1 459	6%
Wiek szkolny 7 – 18 lat	2 363	10%
Młodzież 19 – 25 lat	2 068	9%
Wiek produkcyjny – ogółem, w tym:	13 029	56%
kobiety 25 – 60 lat	6 045	26%
mężczyźni 25 – 65 lat	6 984	30%
Wiek emerytalny – ogółem, w tym:	4 417	19%
kobiety 60 lat i więcej	3 142	14%
mężczyźni 65 lat i więcej	1 275	5%
ogółem	23 336	100%

źródło: Urząd Miejski w Koluszkach

Ponad połowę mieszkańców Gminy Koluszki stanowią osoby w wieku aktywności zawodowej. Z ogólnej liczby ludności, 5 890 (25%) osób to dzieci i młodzież do 25 roku życia, natomiast 1/5 liczby mieszkańców to osoby w wieku poprodukcyjnym.

Taki układ struktury wieku i płci mieszkańców stanowi zadanie dla kształtowania polityki społecznej na terenie miasta i gminy Koluszki, zwłaszcza w zakresie aktywizacji zawodowej osób w wieku produkcyjnym, ze szczególnym uwzględnieniem osób w wieku 25 – 34 lat oraz 45 – 54 lat, mających, mimo chęci, największe problemy z podjęciem pracy.

ROZDZIAŁ IV

DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY KOLUSZKI

Niniejsza analiza problemów społecznych została przeprowadzona w oparciu o źródła zastane, pochodzące z Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Koluszkach,

Komendy Powiatowej Policji powiatu łódzkiego wschodniego w Koluszkach, dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Powiatowego Urzędu Pracy, informacje z Urzędu Miejskiego w Koluszkach, Systemu Informacji Oświatowej oraz Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Analizie poddano następujące obszary: bezrobocie, ubóstwo, bezdomność, sytuacja mieszkaniowa, przemoc w rodzinie, przestępczość, niepełnosprawność i długotrwała ciężka choroba, ochrona zdrowia, uzależnienia i profilaktyka uzależnień, sytuacja dzieci i rodziny, oświata, oferta kulturalna i sportowa, sytuacja seniorów.

W części diagnostycznej zastosowano również analizę SWOT, jako narzędzie obrazujące aktualne problemy.

1. BEZROBOCIE

Za bezrobotną uznaje się osobę, która spełnia kryteria określone w art. 2 ust.1 pkt 2 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2013 r. poz. 674 z późniejszymi zmianami).

Przez bezrobocie rozumie się zjawisko towarzyszące gospodarce rynkowej, oznaczające brak pracy zarobkowej dla osób zdolnych do jej wykonywania i deklarujących chęć jej podjęcia. Bezrobocie jest poważną kwestią społeczną, która dotyczy znacznych obszarów społecznych oraz która kumuluje szereg negatywnych cech położenia materialnego i społecznego.

W chwili obecnej zjawisko to jest najbardziej niepokojącym problemem społecznym, ponieważ dotyka coraz szersze jego kręgi, a straty jakie za sobą niesie są trudne do oszacowania.

Bezrobocie poprzez zubożenie materialne wywołuje wiele negatywnych zjawisk społecznych – najbardziej poważny jest jego wpływ na życie rodzinne. Skutkami bezrobocia są:

- ryzyko wykluczenia społecznego spowodowane zmianą sytuacji rodziny,
- dezintegracja rodziny – zmiana jej sytuacji emocjonalnej (osłabienie autorytetu rodziców, zakłócenie socjalizacji ról, frustracja, zmniejszenie wsparcia emocjonalnego i solidarności wewnątrzrodzinnej),
- zwiększenie możliwości wystąpienia patologii życia rodzinnego (przypadki przemocy, sięganie po alkohol i inne),
- izolacja społeczna (ograniczenie kontaktów ze znajomymi i dalszą rodziną),

– zasadnicza zmiana poziomu życia, standardu materialnego rodziny, co może powodować konieczność korzystania z pomocy społecznej.

Problem bezrobocia jest stawiany zazwyczaj na pierwszym miejscu wśród problemów społecznych. Jest podstawowym czynnikiem ubóstwa i wykluczenia społecznego w obszarze rynku pracy, szczególnie zaś gdy jest ono długookresowe. Problem wykluczenia społecznego w wyniku długiego okresu pozostawania bez pracy jest obecnie w Polsce jedną z podstawowych kwestii socjalnych. Konsekwencją braku pracy jest nie tylko zubożenie i nieuczestniczenie w życiu społeczno-zawodowym, ale także ograniczony dostęp do zabezpieczenia dochodowego w przyszłości. Praca jest bowiem źródłem ubezpieczenia społecznego na okres niezdolności do pracy oraz starości.

Grupy narażone na bezrobocie w większej skali niż przeciętnie, czyli tzw. grupy wrażliwe to: młodzież, osoby niepełnosprawne, osoby o niskich kwalifikacjach, osoby wywodzące się z niektórych mniejszości etnicznych, osoby w wieku niemobilnym, czyli powyżej 45 roku życia.

Pomocą dla osób bezrobotnych z terenu Gminy Koluszki zajmuje się Powiatowy Urząd Pracy Łódź – Wschód. Oferuje on pomoc w postaci świadczeń pieniężnych (zasiłki dla bezrobotnych, świadczenia przedemerytalne, wcześniejsze emerytury finansowane przez ZUS) lub organizowania programów pomocowych i aktywizujących finansowanych z Funduszu Pracy, do których należą:

- pośrednictwo pracy i poradnictwo zawodowe,
- szkolenie i przekwalifikowanie bezrobotnych oraz zasiłki szkoleniowe,
- prace interwencyjne i roboty publiczne,
- aktywizacja zawodowa absolwentów,
- pożyczki na tworzenie małych przedsiębiorstw,
- dopłaty dla pracodawców zatrudniających osoby bezrobotne,
- prace społecznie użyteczne.

Dane na temat bezrobocia w Gminie Koluszki przedstawiają poniższe tabele i wykresy:

Tabela nr 2 Zmiany w poziomie bezrobocia w latach 2010 - 2012

Rok	Ogółem osób bezrobotnych	W tym kobiety	W tym mężczyźni	Ogółem z prawem do zasiłku
2010	1327	670	657	408
2011	1362	726	636	392
2012	1290	622	668	277

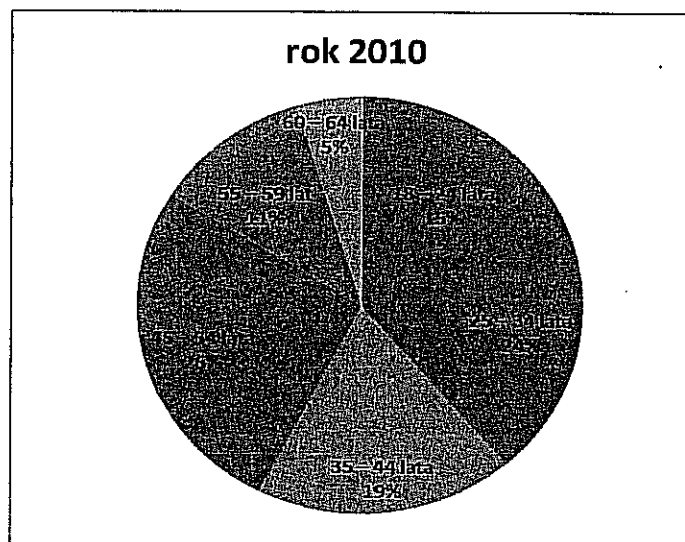
źródło: Powiatowy Urząd Pracy Łódź – Wschód

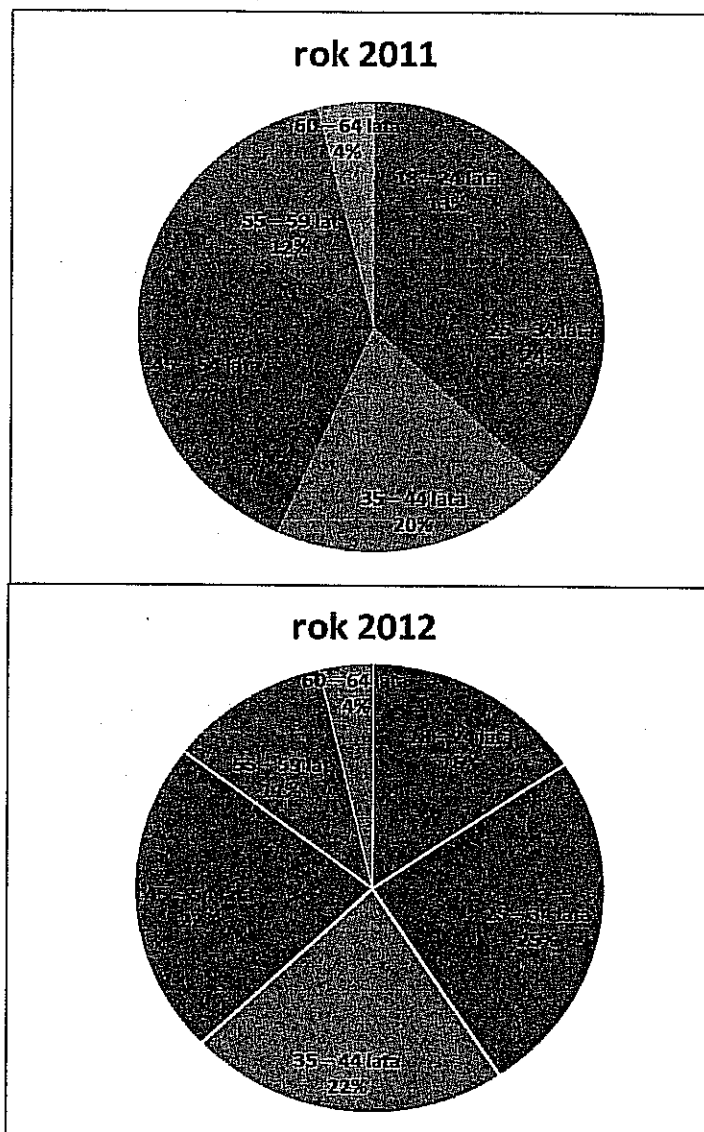
Tabela nr 3 Bezrobotni z terenu Gminy Koluszki wg wieku

Wyszczególnienie	2010		2011		2012	
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
Ogółem	1327	670	1362	726	1290	622
18 – 24 lata	200	96	182	96	201	99
25 – 34 lata	313	189	320	188	323	168
35 – 44 lata	250	155	270	190	286	156
45 – 54 lata	350	173	373	195	291	139
55 – 59 lat	150	57	163	57	141	60
60 – 64 lata	64	x	54	x	48	x

źródło: Powiatowy Urząd Pracy Łódź – Wschód

Wykres Nr 1 Bezrobotni z terenu Gminy Koluszki w ujęciu procentowym

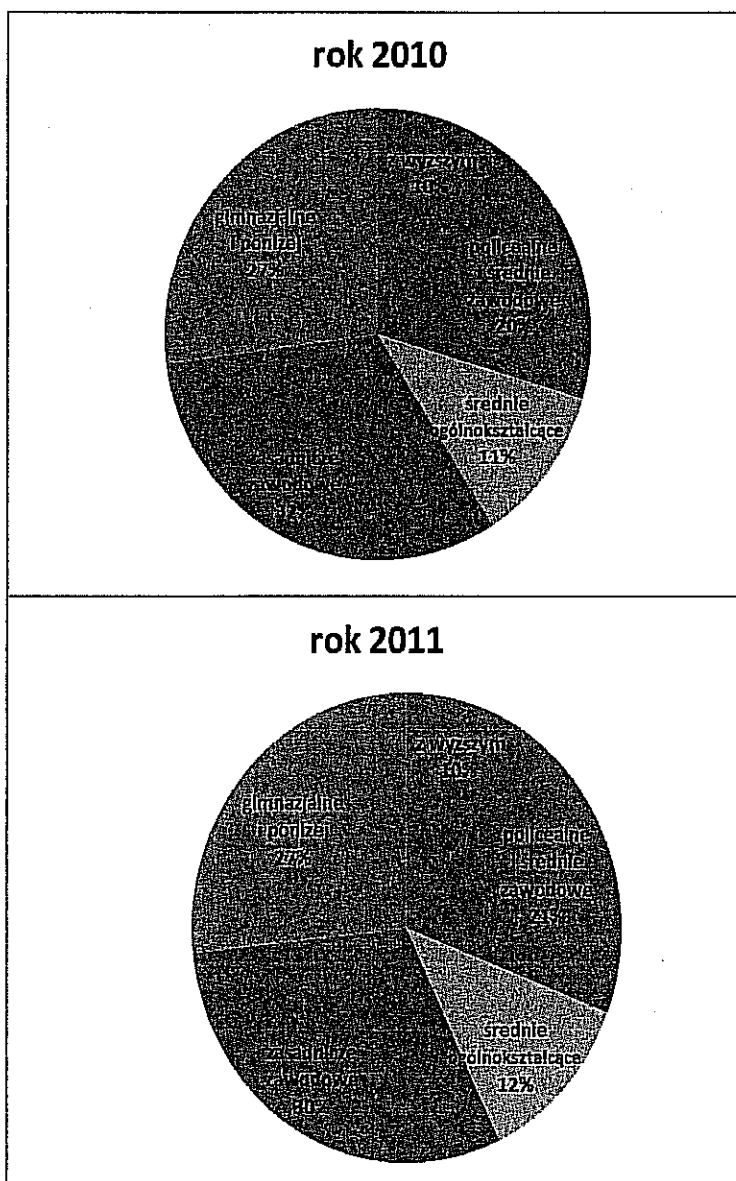
Powyższe wykresy wskazują, iż wśród osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy dominują osoby w przedziale wiekowym 25 - 44 lata, czyli osoby o najwyższej aktywności zawodowej. Jest ich średnio 45% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych. Dużą grupę stanowią osoby po 45 roku życia (średnio ok. 25%), które z uwagi na wiek mają największe trudności ze znalezieniem zatrudnienia.

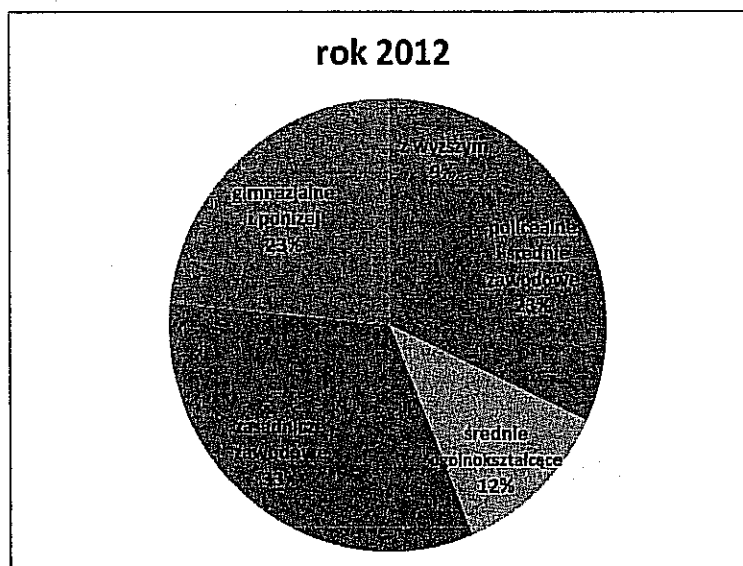
Tabela nr 4 Bezrobotni wg poziomu wykształcenia

Wyszczególnienie	2010 r.		2011 r.		2012 r.	
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
Ogółem, z tego:	1327	670	1362	726	1290	622
z wyższym	130	95	130	85	121	82
policealne i średnie zawodowe	263	142	290	169	291	137
średnie ogólnokształcące	151	104	165	123	153	114
zasadnicze zawodowe	424	181	414	194	423	176
gimnazjalne i poniżej	359	148	363	155	302	113

źródło: Powiatowy Urząd Pracy Łódź - Wschód

Wykres Nr 2 Bezrobotni wg poziomu wykształcenia w ujęciu procentowym

Powyższe dane obrazują, że największa grupa osób bezrobotnych w analizowanym okresie jest wśród osób legitymujących się wykształceniem zasadniczym zawodowym. Natomiast osoby z wykształceniem wyższym stanowią najniższy wskaźnik osób bezrobotnych. Z analizy poziomu wykształcenia wynika także, iż wśród bezrobotnych kobiet częściej występuje wykształcenie średnie i wyższe.

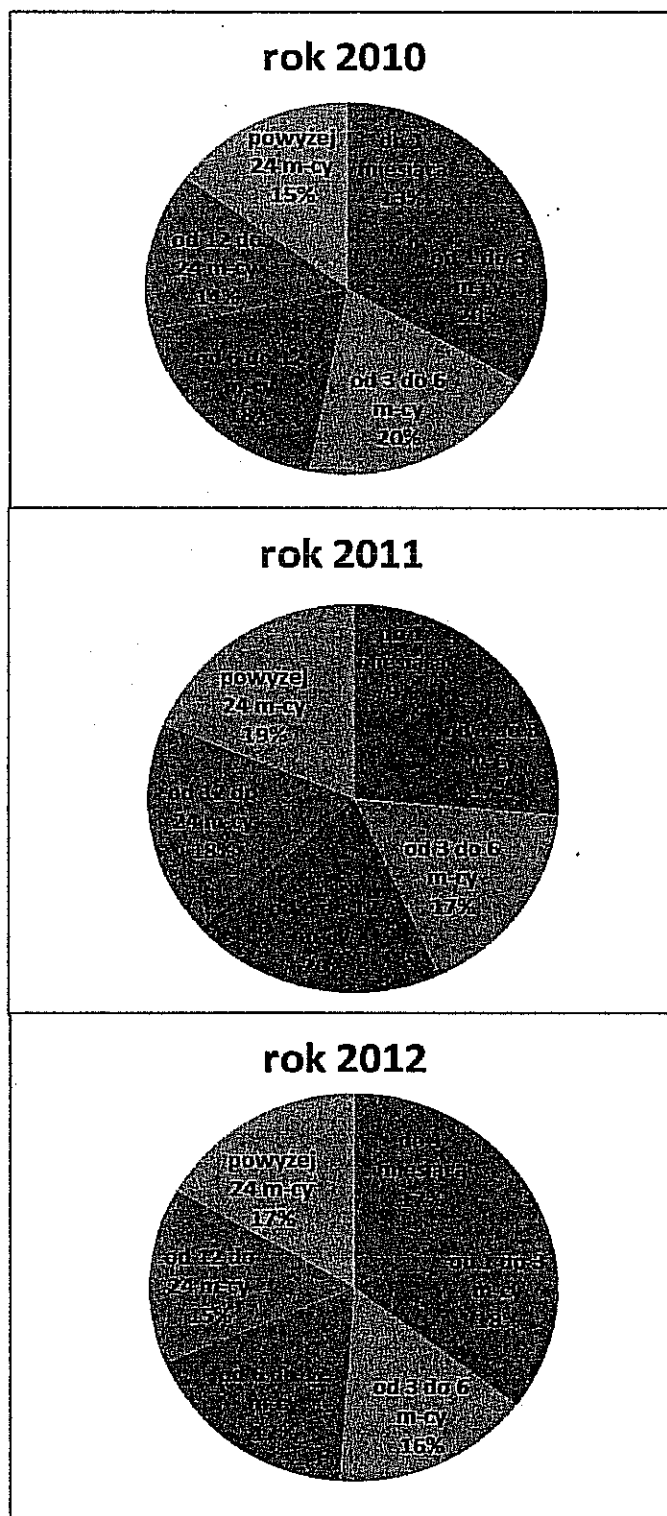
Tabela nr 5 **Bezrobotni wg czasu pozostawania bez pracy**

Wyszczególnienie	2010 r.		2011 r.		2012 r.	
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
Ogółem, z tego bez pracy	1327	670	1362	726	1290	622
- do 1 miesiąca	180	86	123	57	215	108
- od 1 do 3 m-cy	263	118	236	121	240	98
- od 3 do 6 m-cy	261	155	229	118	205	94
- od 6 do 12 m-cy	244	120	275	167	226	108
- od 12 do 24 m-cy	182	112	243	142	189	101
- powyżej 24 m-cy	197	79	256	121	215	113

źródło: Powiatowy Urząd Pracy Łódź – Wschód

Wykres Nr 3 Bezrobotni według czasu pozostawania bez pracy w ujęciu procentowym

Z powyższych danych wynika, że grupa osób bezrobotnych do 6 miesięcy ma tendencję malejącą. Grupa osób pozostająca bez pracy od 6 do 12 miesięcy ma również tendencję malejącą. Wzrasta grupa osób pozostająca bez pracy powyżej 12 miesięcy.

Trudna sytuacja na rynku pracy wynikać może zarówno z trwającego kryzysu

gospodarczego, jak również wkroczenia na rynek pracy roczników wyżu demograficznego (zjawisko dotyczące całego kraju) oraz braku motywacji do pracy wynikającej z przeświadczenia o jej nieopłacalności wśród samych bezrobotnych.

Wobec powyższego, głównym źródłem utrzymania staje się pomoc finansowa i rzeczowa świadczona przez pomoc społeczną.

2. UBÓSTWO

Ubóstwo określa się, jako stan, w którym jednostce czy grupie społecznej brakuje środków na zaspokojenie podstawowych potrzeb, uznawanych w danej społeczności za niezbędne. Pod pojęciem „podstawowe potrzeby” rozumiemy poza wyżywieniem, takie potrzeby jak: schronienie (mieszkanie), ubranie stosowne do pory roku i warunków atmosferycznych, ochrona zdrowia, wykształcenie oraz dostęp do świadczeń kulturalnych. Zgodnie z definicją Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej ubóstwo odnosi się do osób, rodzin lub grup osób, których środki materialne, kulturalne i socjalne są ograniczone w takim stopniu, że poziom ich życia obniża się poza akceptowane minimum w kraju zamieszkania.

Ubóstwo jest złożonym zjawiskiem społecznym. Skupia w sobie zarówno problemy zewnętrzne, zależne od polityki państwa, regionu, w którym się mieszka, jak również uwarunkowania osobiste jednostek związane z niskim wykształceniem, niezaradnością życiową i nieprzystosowaniem społeczno – ekonomicznym, czasami też patologiami.

Jednym z mierników ubóstwa jest kryterium dochodowe określone w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.

Kryterium to określa dochód dla osób i rodzin uprawniający je do uzyskania świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej, który wynosi dla gospodarstwa jednoosobowego 542 zł, natomiast dla gospodarstw wieloosobowych 456 zł na osobę . Przy opracowywaniu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Koluszki, w celu określenia skali ubóstwa mieszkańców gminy, oparto się na danych statystycznych Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Koluszkach.

Tabela nr 6 Liczba osób korzystających ze wsparcia MGOPS w latach 2010 - 2012

Rok	2010	2011	2012
Liczba rodzin korzystających ze wsparcia MGOPS	630	654	640
Liczba osób w tych rodzinach	1456	1503	1489

źródło: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Koluszkach

Jednym z warunków, aby uzyskać wsparcie finansowe MGOPS jest kryterium dochodowe. Poza spełnieniem warunku dochodu rodziny, który jest niższy od ustawowego kryterium dochodowego musi zachodzić jedna z przesłanek uprawniających do udzielenia pomocy np. takich jak: bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała choroba, samotne rodzicielstwo. Poniższa tabela przedstawia, jakie były w ostatnich trzech latach powody udzielania pomocy finansowej.

Tabela nr 7 Liczba korzystających z pomocy społecznej z podziałem na rodzaj trudnej sytuacji życiowej

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin			Liczba osób w tych rodzinach		
	2010	2011	2012	2010	2011	2012
w latach						
Ubóstwo	515	496	500	1167	1143	1189
Sieroctwo	-	-	-	-	-	-
Bezdomność	4	10	15	9	13	26
Potrzeba ochrony macierzyństwa	37	44	48	146	186	202
w tym: wielodzietność	12	17	16	63	89	84
Bezrobocie	324	311	357	847	816	956
Niepełnosprawność	150	139	171	254	249	306
Długotrwała lub ciężka choroba	298	248	262	585	500	535
Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	82	80	89	277	269	315
w tym: rodziny niepełne	67	60	64	194	168	182
rodziny wielodzietne	15	17	26	81	92	137

Przemoc w rodzinie	4	6	7	12	20	23
Alkoholizm	49	42	57	112	90	124
Narkomania	1	-	-	1	-	-
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	24	21	19	35	30	28
Brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze	-	-	-	-	-	-
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy	-	-	-	-	-	-
Zdarzenie losowe	9	-	-	29	-	-
Sytuacja kryzysowa	-	-	-	-	-	-

źródło: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Koluszkach

Jak wynika z powyższej statystyki głównymi czynnikami mającymi wpływ na pauperyzację mieszkańców gminy były bezrobocie, długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność. Z pomocy społecznej korzystały zarówno osoby prowadzące jednoosobowe gospodarstwo domowe, jak również rodziny i osoby samotnie wychowujące dzieci. A oto jak wyglądała struktura rodzin, które otrzymały wsparcie Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Koluszkach.

Tabela nr 8 **Struktura rodzin korzystających z pomocy finansowej MGOPS w latach 2010 – 2012.**

Struktura rodzin	2010	2011	2012
Liczba rodzin ogółem, w tym o liczbie osób:	655	716	680
1	297	317	316
2	110	130	104
3	98	115	99
4	83	90	96
5	45	43	47
6 i więcej	22	21	47
Rodziny z dziećmi ogółem, w tym o liczbie dzieci:	288	307	329

1	122	128	145
2	93	108	111
3	49	46	54
4	16	18	15
5	6	4	-
6	2	3	2
7 i więcej	-	-	2
Rodziny niepełne ogółem, w tym o liczbie dzieci:	93	93	95
1	48	51	50
2	31	32	31
3	9	4	11
4 i więcej	5	6	3

źródło: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Koluszkach

W 2011 r. można zauważyć znaczny wzrost liczby rodzin korzystających ze wsparcia Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Koluszkach. W stosunku do roku 2010 r., w 2011 r. liczba klientów korzystających ze świadczeń pomocy społecznej wzrosła o 61, natomiast w 2012 r. liczba ta zmalała o 36 osób. Zmiany te można utożsamiać z niestabilną sytuacją na rynku pracy. Nawiązując do tabeli nr 2 można zauważyć wzrost liczby osób bezrobotnych w 2011 r., co jednoznacznie przełożyło się na wzrost liczby rodzin korzystających

z pomocy finansowej z Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Od 2010 r. liczba gospodarstw jednoosobowych nieznacznie wzrosła. Natomiast odnotowano znaczny wzrost rodzin z dziećmi, w tym z liczbą dzieci 1 i 2.

Rzeczywista skala występowania poszczególnych problemów społecznych będących przyczyną ubiegania się o pomoc nie jest jednak możliwa do oszacowania. Wiele z niekorzystnych zjawisk społecznych pozostaje ukryta. Dotyczy to w szczególności problemu alkoholizmu oraz przemocy w rodzinie, której skala występowania jest z pewnością wyższa od oficjalnych statystyk. Wynika to z trudności w rozpoznawaniu przemocy domowej bądź ukrywania jej przez klientów. W środowisku wiejskim ofiary przemocy domowej rzadko zwracają się o pomoc lub interwencję. Może być to przyczyną tzw. wstydu i lęku przed oceną środowiska lokalnego.

3. BEZDOMNOŚĆ

Ustawa o pomocy społecznej z 12 marca 2004 r. definiuje osobę bezdomną, jako „osobę niezamieszkujejącą w lokalu mieszkalnym w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy i niezameldowaną na pobyt stały, w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności i dowodach osobistych, a także osobę niezamieszkujejącą w lokalu mieszkalnym i zameldowaną na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkiwania”.

Statystyki Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Koluszkach pokazują, iż zjawisko bezdomności jest obecnie zjawiskiem marginalnym. Do pracowników socjalnych nie zwracają się klienci o skierowanie do schroniska. Najczęściej to pracownicy schroniska zwracają się do MGOPS z informacją o pobycie mieszkańca naszej gminy w schronisku. W takiej sytuacji Ośrodek udziela pomocy w formie częściowej refundacji kosztów pobytu lub wyżywienia w schronisku.

Tabela nr 9 Liczba osób przebywających w schroniskach dla bezdomnych

Liczba osób przebywających w schronisku	2010 r.	2011 r.	2012 r.
Ogółem	1	2	5
Mężczyźni	1	1	3
Kobiety	-	1	2
środki finansowe przeznaczone na refundację pobytu	2.950,00 zł	3.317,00 zł	7.308,00 zł

Jak widać z powyższej tabeli w roku 2012 nastąpił wzrost liczby osób przebywających w schroniskach dla bezdomnych. Jednakże na przestrzeni trzech lat tylko 8 osób faktycznie potrzebowało pomocy w związku z brakiem miejsca zamieszkania. Liczba ta może być zaniżona gdyż nie wszyscy bezdomni przyjmują wsparcie w postaci zamieszkania w schronisku dla bezdomnych i nawet pomimo trudnych warunków atmosferycznych odmawiają umieszczenia w schronisku. Może być to spowodowane bezwzględnym zakazem spożywania alkoholu w schroniskach. Jeżeli osoby bezdomne stosują się do regulaminu pobytu w schronisku mogą tam przebywać do momentu usamodzielnienia się – wyjścia z bezdomności. Właśnie w schroniskach są realizowane indywidualne programy wyjścia z bezdomności.

4. SYTUACJA MIESZKANIOWA

Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego nakłada na gminy obowiązek tworzenia warunków do zaspokajania potrzeb mieszkaniowych wspólnoty samorządowej. Zadania te wykonywane są w oparciu o posiadany przez gminę zasób mieszkaniowy.

Duży deficyt lokali mieszkalnych, przy niskiej liczbie lokali mieszkalnych oddawanych do użytkowania oraz wysokich kosztach ich budowy powoduje, że poprawa warunków mieszkaniowych jest zadaniem niezwykle trudnym do zrealizowania.

Gminny zasób mieszkaniowy, to budynki stare, ponad 60-letnie (74,4 % zasobów). Wobec tego ważnym zadaniem jest utrzymanie nakładów na remonty na odpowiednim poziomie, takim, aby powstrzymać proces dekapitalizacji zasobu.

Realizując nałożone przez ustawodawcę obowiązki, Rada Miejska w Koluszkach podjęła uchwałę w sprawie wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Koluszki na lata 2013 – 2017.

Mieszkaniowy zasób Gminy Koluszki stanowią lokale komunalne i socjalne, w budynkach stanowiących własność gminy, lokale w budynkach prywatnych, którymi gmina zarządza w ramach prowadzenia cudzych spraw bez zlecenia, lokale komunalne, których gmina jest właścicielem w budynkach wspólnot mieszkaniowych.

Tabela Nr 10 Wielkość mieszkaniowego zasobu Gminy Koluszki

lp.	liczba budynków stanowiących własność i współwłasność Gminy	ilość lokali	ilość mieszkańców	uwagi
własność gminy	39	312	871	2 budynki – nieuregulowany stan prawny 1 budynek współwłasność
lokale gminy we wspólnotach mieszkaniowych	11	97	178	

Budynki, w których usytuowane są lokale mieszkalne należące do Gminy Koluszki wykazują zróżnicowane zużycie techniczne. Jednak większość budynków, zwłaszcza tych, które stanowią własność gminy oraz budynków prywatnych, którymi gmina zarządza w ramach prowadzenia cudzych spraw bez zlecenia, wykazuje bardzo duże zużycie techniczne. Dotyczy to głównie budynków wybudowanych przed 1945 rokiem. Budynki przedwojenne w liczbie 25 stanowią 74,4% zasobów i w 95% są własnością gminy, w tym 5 budynków jest w bardzo złym stanie technicznym i kwalifikuje się do rozbiórki, ponieważ koszty remontów przewyższyłyby ich wartość. Tak więc około ⅓ budynków to budynki kilkudziesięcioletnie, wymagające kapitalnych remontów i termomodernizacji. Nakłady poniesione na remonty budynków przedstawia poniższa tabela, która wskazuje na znaczny wzrost środków finansowych przeznaczanych na poprawę stanu technicznego zasobu mieszkaniowego Gminy Koluszki.

Tabela nr 11 Nakłady poniesione przez Gminę Koluszki na remonty budynków

Lata	Nakłady na remonty
2010	9 345,72 zł
2011	48 714,63 zł
2012	52 393,76 zł

Nie bez znaczenia dla prognozowania potrzeb w zakresie wielkości mieszkaniowego zasobu gminy, jest fakt, iż na przydział lokalu oczekuje około 19 rodzin spełniających kryteria

do ubiegania się o lokal mieszkalny lub lokal socjalny. Z uwagi na tendencje ekonomiczne należy spodziewać się zwiększenia liczby wniosków o przydział lokalu socjalnego i wniosków o przekwalifikowanie lokalu mieszkalnego na socjalny.

Gmina Koluszki od wielu lat prowadzi również politykę wypłat dodatków mieszkaniowych na rzecz uprawnionych do otrzymania takiej pomocy mieszkańców. Ta forma pomocy ze strony gminy ma na celu zapobieganie bezdomności i związanemu z tym wykluczeniu społecznemu rodzin ubogich.

Poniższa tabela przedstawia wysokość przyznanych dodatków mieszkaniowych oraz liczbę mieszkańców korzystającej z tej formy wsparcia.

Tabela nr 12 Ilość mieszkańców, którzy otrzymali dodatek mieszkaniowy

Rok	Liczba najemców, którzy otrzymali dodatek mieszkaniowy w lokalach:				Wysokość świadczeń ogółem
	tworzących zasób gminy	spółdzielczych	innych	ogółem	
2010	462	570	209	1 241	238 666,00 zł
2011	468	478	196	1 142	218 880,00 zł
2012	487	447	228	1 162	229 314,00 zł

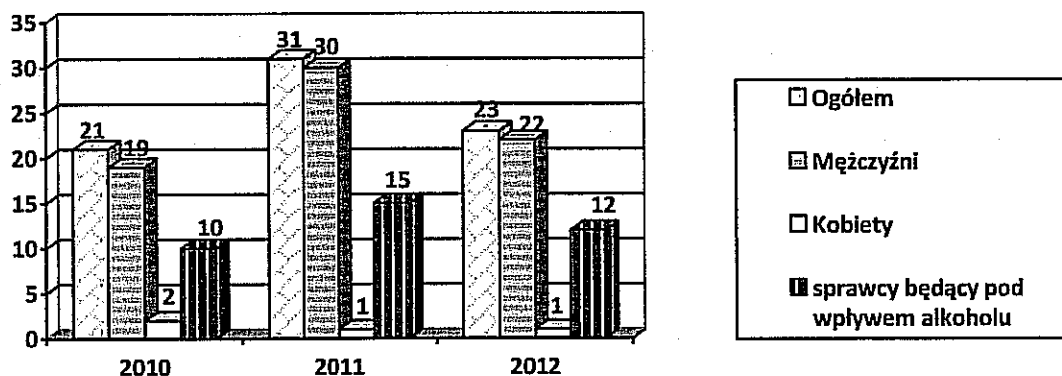
5. PRZEMOC W RODZINIE

Przemoc, a w szczególności przemoc domowa, jest jednym z najpoważniejszych problemów społecznych i zdrowotnych.

Ustawodawca w art. 2 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie stwierdził, że pod pojęciem „przemocy w rodzinie – należy rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób wymienionych w pkt 1 (osób najbliższych w rozumieniu art. 115 §11 KK, a także innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących), w szczególności narażając te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołując cierpienie i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”. Przemoc nie zależy ani od statusu społecznego, ani od poziomu wykształcenia, jak również od kondycji

materialnej domowników. Przemoc domowa dotyczy wielu osób w wielu aspektach – psychologicznym, prawnym, moralnym. Przemoc w rodzinie występuje we wszystkich środowiskach. Należy ona niewątpliwie do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Wynika z dysfunkcji w rodzinie, a może też być jej przyczyną lub skutkiem. Jest to zjawisko trudne do ujawnienia z uwagi na to, że dzieje się w „czterech ścianach” i bez świadków, a ofiary wstydzą się, boją lub nie wierzą w skuteczność pomocy. Na szczęście są ludzie – specjaliści, instytucje – wrażliwi na krzywdę innych, którzy zaczęli dostrzegać problem, pomagać ofiarom, edukować społeczność i mówić coraz częściej.

Wykres nr 4 Sprawcy przemocy według kartotek KPP w Koluszkach – dane szacunkowe

Głównie sprawcami przemocy są mężczyźni, choć zdarza się, że aktów przemocy dopuszczają się kobiety. W 2010 r. były 2 takie przypadki odnotowane w kartotekach Komendy Powiatowej Policji w Koluszkach. W ostatnim okresie nie odnotowano, aby sprawcami przemocy były osoby nieletnie. Zdarzało się również, że sprawcy działali pod wpływem alkoholu.

Pomoc ofiarom przemocy ułatwiają działania w ramach procedury „Niebieskiej Karty”, która jest dokumentem służbowym wypełnianym przez funkcjonariusza policji lub pracownika socjalnego. Ułatwia ona uporządkowaną rejestrację wydarzeń, pomaga w prowadzeniu działań prewencyjnych wobec rodziny, w której dochodzi do przemocy oraz stanowi podstawę przy kierowaniu sprawy na drogę postępowania sądowego.

W Gminie Koluszki od 2010 roku działa Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. W skład Zespołu wchodzi powołani przez Burmistrza Koluszek przedstawiciele instytucji związanych z realizacją zadań wynikających z ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Osoby te współpracują ze sobą w sposób

skoordynowany, zapewniający skuteczne reagowanie na problem. Głównym zadaniem Zespołu jest pomoc ofiarom przemocy domowej, przy współpracy różnych osób, instytucji i organizacji. Podejmowane działania w ramach Zespołu służą zwiększeniu świadomości społecznej na temat przemocy domowej, motywowaniu ofiar przemocy do żądania ochrony swoich praw i szukania pomocy.

W 2011 roku do przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło 7 zawiadomień o występowaniu przemocy domowej. Wszystkie „Niebieskie Karty” wpłynęły z Komendy Powiatowej Policji powiatu łódzkiego wschodniego w Koluszkach.

Ofiary przemocy – 7 kobiet.

W roku 2012 do przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło 18 zawiadomień o występowaniu przemocy domowej z czego: 16 z Komendy Powiatowej Policji w Koluszkach, 2 z Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Koluszkach.

Ofiary przemocy – 17 kobiet, 1 mężczyzna.

Głównym problemem występowania przemocy było nadużywanie alkoholu.

W roku 2013 do przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło 19 zawiadomień o występowaniu przemocy domowej z czego: 14 z Komendy Powiatowej Policji w Koluszkach, 5 z Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Koluszkach (stan na dzień 30 września 2013 r.)

Ofiary przemocy – 18 kobiet, 1 mężczyzna.

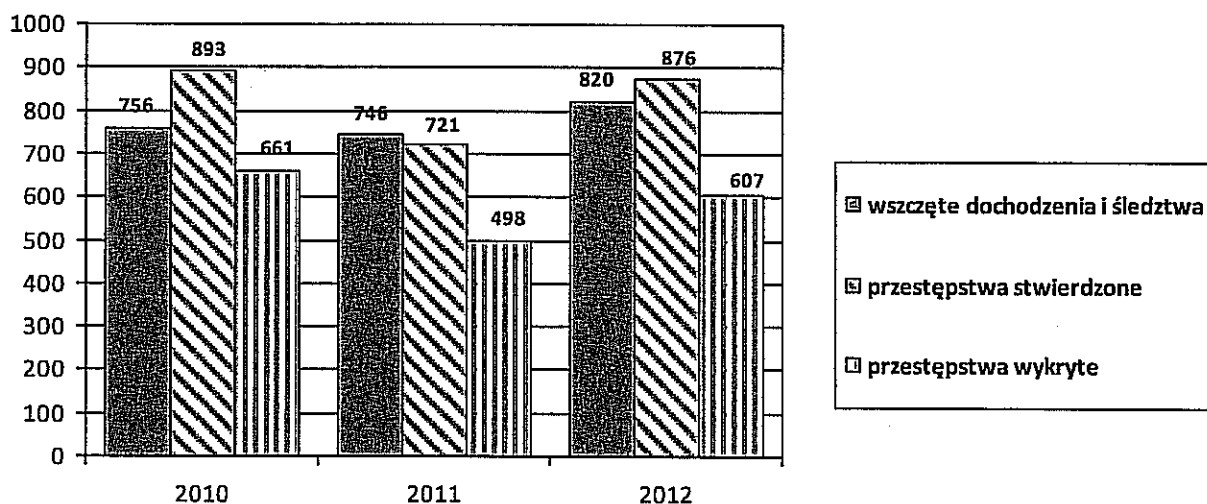
Zdaniem pracowników socjalnych działania w zapobieganiu przemocy domowej powinny być oparte o systematyczną wymianę informacji i współpracę z samorządem lokalnym, Policją, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Ośrodkiem Psychoedukacji i Psychoterapii, służbą zdrowia oraz placówkami oświatowymi. Konieczne jest prowadzenie działań profilaktyczno-edukacyjnych w Gminie w celu systematycznego uświadamiania mieszkańców odnośnie problemu przemocy w rodzinie, w większym zakresie wykorzystywanie procedur „Niebieskiej Karty” i ścisła współpraca z Zespołem Interdyscyplinarnym na rzecz poprawy skuteczności działań wobec osób doświadczających przemocy w rodzinie.

6. PRZESTĘPCZOŚĆ

Przestępczość jest jedną z tych kwestii społecznych, która odciska się dotkliwie na funkcjonowaniu każdej lokalnej społeczności, w której ma miejsce. Intensywność oraz częstotliwość, z jaką występują zdarzenia przestępcze, mogą mieć wpływ na formowanie się postaw i zachowań ludzi tworzących społeczność Gminy Koluszki. Dlatego istotne jest prowadzenie odpowiednich działań prewencyjnych mających na celu zmniejszenie przestępczości w naszej gminie. Ważnym jest też, aby podejmowane przez odpowiednie służby działania operacyjne były skuteczne. Na terenie Gminy Koluszki za bezpieczeństwo publiczne odpowiedzialna jest Komenda Powiatowa Policji powiatu łódzkiego wschodniego.

A oto jak przedstawiały się statystyki KPP w Koluszkach w latach 2010 – 2012.

Wykres nr 5 Przestępczość w statystykach KPP w Koluszkach

Dane statystyczne przedstawione na wykresie dotyczą informacji sumarycznej z terenu dwóch gmin, ze względu na brak możliwości wyszczególnienia danych tylko z terenu Gminy Koluszki. Z informacji uzyskanych od funkcjonariusza policji można określić szacunkowo, iż 1/3 każdej pozycji dotyczy tylko naszej gminy. Liczba postępowań wszczętych nie jest jednoznaczna z przestępstwami stwierdzonymi. Niejednokrotnie w trakcie prowadzonych czynności okazuje się, że czyn nie zaistniał bądź zaistniał, ale nie nosi znamion przestępstwa. Przestępstwa stwierdzone, są to przestępstwa, których zaistnienie potwierdziło przeprowadzone

postępowanie, niezależnie od sposobu jego zakończenia. Duża liczba czynów stwierdzonych może odnosić się do jednego postępowania wszczętego np. jedno wszczęte dochodzenie w sprawie udzielania substancji psychoaktywnych może wykazać dużą liczbę przestępstw stwierdzonych, gdy sprawca kilkakrotnie udzielał substancje wielu osobom. Jednocześnie przestępstwa stwierdzone mogą zakończyć się umorzeniem z przyczyn niezależnych od policji lub z powodu niewykrycia sprawcy. Tym samym liczba przestępstw stwierdzonych zawsze będzie większa od liczby postępowań wszczętych czy też przestępstw wykrytych.

Wskaźnik wykrywalności przestępstw w Komendzie Powiatowej Policji powiatu łódzkiego wschodniego w Koluszkach wahał się w granicach 70 %.

Poniższa tabela przedstawia jak kształtowała się przestępczość w Gminie Koluszki w 2012 roku z podziałem na rodzaje przestępstw i wiek sprawców.

Tabela nr 13 Rodzaj przestępstw w 2012 r. na terenie Gminy Koluszki według danych KPP w Koluszkach

Rodzaj przestępstwa	Liczba przestępstw ogółem	w tym popełnione przez nieletnich
zabójstwa	-	-
gwałty	-	-
Kradzież cudzej rzeczy	18	5
- kieszonkowa	8	-
- samochodu	5	-
Kradzież z włamaniem	20	0
Rozbój i wymuszenie	20	10
- rozbój z bronią	-	-
Pożar z winy umyślnej	2	-
Uszczerbek na zdrowiu	12	6
Bójka lub pobicie	9	3
Uszkodzenie rzeczy	20	-
Krótkotrwały zabór pojazdu	-	-
Przeciwko funkcjonariuszowi publicznemu	12	-
Wynikające z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii	15	-

Oszustwo kryminalne	33	-
Oszustwo gospodarcze	4	-
Falszerstwo kryminalne	11	-
Falszerstwo gospodarcze	-	-
Korupcja	-	-
Przeciwko obrotowi gospodarczemu	4	-
Przestępstwa drogowe	157	-
w tym dokonane po spożyciu alkoholu	148	-

źródło: Komenda Powiatowa Policji powiatu łódzkiego wschodniego

Z analizy statystyk KPP w Koluszkach wynika, że na terenie gminy w 2012 r. najliczniejszą grupę przestępstw stanowiły: oszustwa kryminalne, uszkodzenia rzeczy oraz kradzieże z włamaniem. Osoby nieletnie najczęściej brały udział w rozbojach i wymuszeniach. Kolejną grupę przestępstw stanowiły przestępstwa drogowe – 157, w tym popełnione po spożyciu alkoholu - 148. W 2012 roku zatrzymano 114 pijanych kierowców.

Tabela nr 14 Stan zagrożenia w ruchu drogowym w 2012 roku

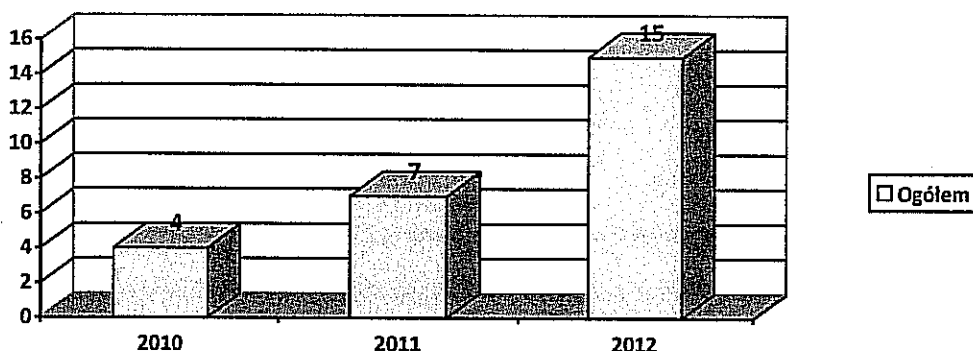
Wypadki			Zabici			Ranni			Kolizje		
2010	2011	2012	2010	2011	2012	2010	2011	2012	2010	2011	2012
25	16	21	0	0	1	29	19	26	197	141	149

źródło: Komenda Powiatowa Policji powiatu łódzkiego wschodniego

Największa liczba wypadków i kolizji drogowych wystąpiła w 2010 roku. Liczba ta zmalała w 2011 roku, by znowu wzrosnąć w roku 2012. Na terenie Gminy Koluszki w wypadku drogowym w okresie 2010-2012 roku zginęła jedna osoba, a 74 osoby zostały ranne.

Poniższy wykres przedstawia jak kształtowała się w latach 2010 – 2012 liczba przestępstw przeciwko ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii.

Wykres nr 6 Liczba przestępstw dokonanych na terenie Gminy Koluszki przeciwko ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii. (Statystyka KPP w Koluszkach)

Liczba przestępstw przeciwko ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii od 2010 roku wzrosła o 375 %. Może mieć to związek z pojawieniem się w obrocie handlowym dopalaczy, ogólna dostępność w zakupie narkotyków oraz po części efekt klimatu, jaki panuje wobec narkotyków – głównie marihuany stworzonego przez zwolenników jej legalizacji, w tym niektórych celebrytów i polityków, którzy dają przekaz, że to nieszkodliwy papieros.

W zakresie zapobiegania przestępczości narkotykowej KPP powiatu łódzkiego wschodniego realizowała założenia własnego programu prewencyjnego „Nieletni w świetle ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich i w polskim prawie karnym”, którego jednym z głównych celów jest omówienie zjawisk patologii społecznych i przyczyn demoralizacji nieletnich, w tym zjawisko narkomanii. Program realizowany był w szkołach znajdujących się na terenie powiatu łódzkiego wschodniego w formie wykładów lub pogadanek z uczniami. Przeprowadzono również działania prewencyjne w zakresie zapobiegania i zwalczania przestępczości nieletnich pod nazwą „NIELAT”, które ukierunkowane były na przeciwdziałanie zagrożeniom oraz ujawnianie przypadków dotyczących naruszania prawa: obrotu, wytwarzania, przetwarzania, przerozu i posiadania substancji, których używanie może prowadzić do uzależnienia.

7. NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ ORAZ DŁUGOTRWAŁA I CIĘŻKA CHOROBA

Ustawa z 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz o zatrudnieniu osób niepełnosprawnych definiuje niepełnosprawność, jako „trwałą lub okresową niezdolność

do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy". Niepełnosprawność jest to, więc długotrwały stan, w którym występują pewne ograniczenia w prawidłowym funkcjonowaniu człowieka, powstałe na skutek obniżenia sprawności funkcji fizycznych lub psychicznych. Jest to także utrata lub wada psychiczna, fizjologiczna, anatomiczna struktury organizmu. Przy czym utrata ta może być częściowa, całkowita, trwała lub okresowa, wrodzona lub nabyta, ustabilizowana lub progresywna. Z niepełnosprawnością fizyczną wiąże się niejednokrotnie tzw. „niepełnosprawność społeczna”, czyli niemożność pełnego funkcjonowania w społeczeństwie. Do grupy osób z niepełnosprawnością społeczną zaliczymy również ludzi, którzy z różnych przyczyn nie są w stanie samodzielnie funkcjonować w społeczeństwie.

Cytowana wyżej ustawa wyróżnia trzy stopnie niepełnosprawności:

- znaczny stopień niepełnosprawności,
- umiarkowany stopień niepełnosprawności,
- lekki stopień niepełnosprawności.

Osobą niepełnosprawną jest taka osoba, która posiada odpowiednie orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony, a mianowicie Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności oraz Lekarz Orzecznik ZUS lub KRUS. Osobą niepełnosprawną jest też osoba, która takiego orzeczenia nie posiada, lecz odczuwa ograniczenie sprawności w wykonywaniu czynności podstawowych dla swojego wieku. Osoby niepełnosprawne można podzielić na dwie kategorie: osoby niepełnosprawne prawnie oraz osoby niepełnosprawne tylko biologicznie tj. takie, które nie posiadają orzeczenia, ale odczuwają całkowicie lub poważnie ograniczoną zdolność do wykonywania czynności podstawowych.

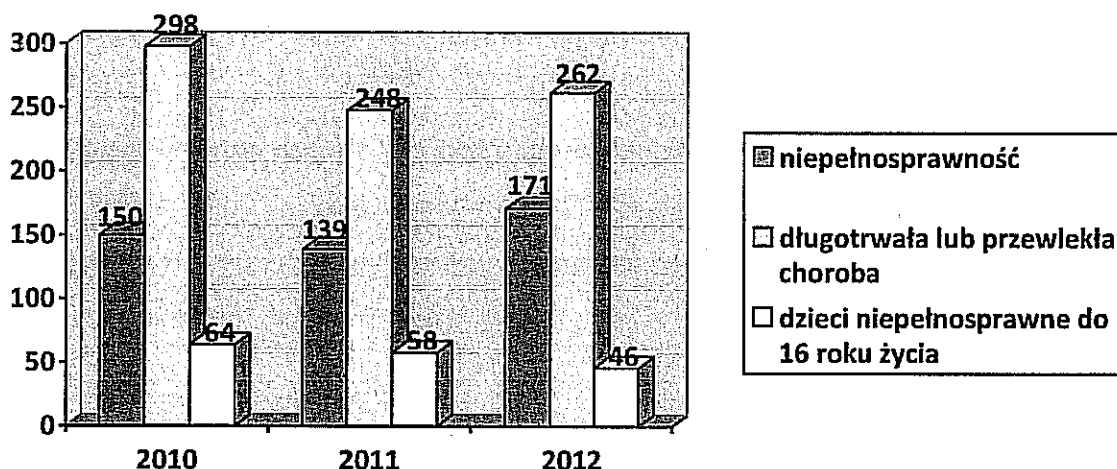
Do najczęstszych przyczyn uznawania osób za niepełnosprawne poza przewlekłymi chorobami somatycznymi należą ograniczenia w funkcjonowaniu narządu ruchu, wzroku oraz słuchu.

Jak wynika ze statystyk Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Koluszkach niepełnosprawność oraz długotrwała lub przewlekła choroba są jednymi z najczęstszych przyczyn udzielania wsparcia finansowego.

Poniższy wykres obrazuje jak na przestrzeni trzech lat tj. 2010, 2011, 2012, kształtowała się liczba klientów MGOPS, którzy zwracali się o wsparcie finansowe z powodu niepełnosprawności lub przewlekłej, długotrwałej choroby, w tym wychowywania dzieci niepełnosprawnych do 16 roku życia.

Wykres nr 7 Liczba rodzin korzystających ze wsparcia MGOPS z uwagi na niepełnosprawność i długotrwałą chorobę.

Jak widać w ostatnim czasie nastąpił spadek liczby rodzin korzystających ze wsparcia MGOPS z uwagi na niepełnosprawność wśród dzieci oraz z uwagi na długotrwałą lub ciężką chorobę. Wynika to z faktu, iż rodziny te korzystają z innych form świadczeń pieniężnych. Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych gwarantuje rodzicom, opiekunowi faktycznemu dziecka rezygnującemu z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, świadczenie pielęgnacyjne w wysokości 520,00 zł, a od 1 lipca 2013 r. w wysokości 620,00 zł. Osobom, na których ciąży obowiązek alimentacyjny (tj. rodzice-dzieci, dzieci-rodzice) jeżeli rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w związku z koniecznością sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności przysługuje specjalny zasiłek opiekuńczy w wysokości 520,00 zł miesięcznie.

Tabela nr 15 Liczba osób korzystających z zasiłku stałego

Lata	2010	2011	2012
Liczba osób, które otrzymywały zasiłek stały	97	99	116
Łączna kwota świadczeń	379283 zł	367555 zł	441760 zł

źródło: Miejsko-Gminny Ośrodek pomocy Społecznej w Koluszkach

Wachlarz usług świadczonych na rzecz osób niepełnosprawnych lub przewlekle ciężko chorych

uzależniony jest między innymi od stopnia niepełnosprawności i stanu zdrowia.

Osobom niepełnosprawnym i ciężko lub przewlekle chorym oprócz pomocy finansowej, w tym w formie zasiłków stałych, celowych specjalnych, pomocy w naturze, świadczona jest pomoc w formie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, które przysługują:

- osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona,
- osobie, która wymaga pomocy innych osób, a rodzina, a także wspólnie niezamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić.

Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem.

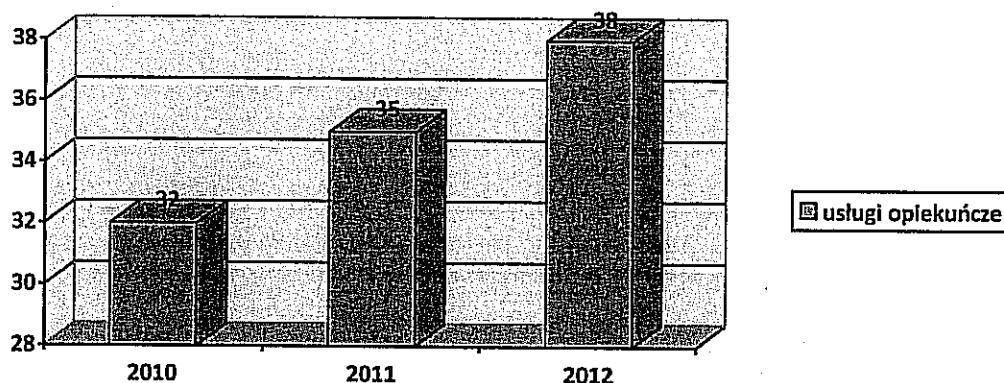
Pracownik socjalny, przyznając usługi opiekuńcze, ustala ich zakres, okres i miejsce świadczenia.

Wysokość odpłatności za usługi uzależniona jest od sytuacji rodzinnej osoby oraz jej dochodu lub dochodu na osobę w rodzinie. Wysokość odpłatności reguluje Uchwała Nr XXIII/87/2012 Rady Miejskiej w Koluszkach z dnia 24 września 2012 r. w sprawie określenia szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również trybu ich pobierania. Pełny koszt jednej roboczogodziny usługi wynosi aktualnie 10,00 zł.

Usługi są świadczone bezpłatnie w przypadku, gdy dochód nie przekracza:

- dla osoby samotnej kryterium dochodowe wskazane w ustawie o pomocy społecznej tj. 542 zł
- dla osoby pozostającej w rodzinie mniej niż kryterium dochodowe wskazane w ustawie o pomocy społecznej tj. 456 zł na każdą osobę.

Wykres nr 8 Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych

Jak widać na powyższym wykresie w ostatnim czasie można zaobserwować niewielki wzrost liczby świadczeniobiorców korzystających z usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania. Można to przypisać zjawisku starzenia się mieszkańców gminy jak i występującym przewlekłym chorobom i niepełnosprawnością.

Osoby, które z uwagi na niepełnosprawność lub przewlekłe ciężką chorobę nie są w stanie samodzielnie funkcjonować w miejscu zamieszkania, a rodzina nie jest w stanie zapewnić całodobowej opieki, kierowane są do domów pomocy społecznej.

Jak mówią statystyki Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, kierowanie osób do domów pomocy społecznej w latach 2010-2012 kształtuje się na tym samym poziomie. Utrzymywanie się stałej tendencji wynika z faktu możliwości zapewnienia osobom niepełnosprawnym i przewlekłe chorym usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania. Zapewnienie usług szerszej społeczności wymagać będzie dodatkowej, przeszkolonej kadry. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej nie świadczy specjalistycznych usług opiekuńczych z powodu ograniczeń kadrowych np. pielęgniarek ze specjalizacją opieki nad osobami chorymi psychicznie.

8. OCHRONA ZDROWIA

Jednym z ważniejszych zadań ustawowych stawianych przed samorządem lokalnym jest zaspokajanie potrzeb zdrowotnych jego mieszkańców. Szczególna rola samorządu wynika z możliwości oddziaływania w obszarach mających duży wpływ na zdrowie mieszkańców – rozumiane jako prawidłowe warunki życia i przyjazne środowisko oraz kształtowanie

zachowań, które mają nie mniejszy wpływ na zdrowotność społeczności lokalnej niż medycyna naprawcza. Poczucie bezpieczeństwa w różnych sferach życia, oparcie w dobrze funkcjonującej służbie zdrowia, wsparcie dla osób w trudnej sytuacji życiowej, to zasadnicze czynniki wpływające na jakość życia.

Zdrowie określa się jako stan dobrego samopoczucia fizycznego, psychicznego i społecznego, a nie tylko jako brak choroby czy niepełnosprawności (definicja Światowej Organizacji Zdrowia).

Zdrowie to także zdolność i umiejętność pełnienia ról społecznych, adaptacji do zmian środowiska i radzenia sobie z tymi zmianami. Zdrowie nie jest stanem statycznym. We wszystkich okresach życia należy: chronić je, czyli zapobiegać chorobom (profilaktyka), doskonalić je, pomnażać, zwiększać jego potencjał (promocja zdrowia), przywracać je, gdy pojawi się choroba.

Warunki ekonomiczne i środowiskowe mają duży wpływ na zdrowie i są podstawą do zabezpieczenia potrzeb społecznych niezwykle ważnych z indywidualnego punktu widzenia.

Z kolei stan zdrowia społeczeństw miejskich uzależniony jest od warunków społeczno-ekonomicznych, stylu życia mieszkańców, jakości środowiska bytowania i pracy, poziomu zabezpieczenia potrzeb zdrowotnych i socjalnych.

Na zdrowie w sposób zasadniczy wpływają cztery główne czynniki:

- aspekty ekonomiczne (zatrudnienie, dochody, dostępność do usług socjalnych i zdrowotnych, oświatowych i kulturalnych),
- aspekty kulturowe (tradycje, wzorce zachowań i normy kulturowe),
- aspekty społeczne (struktura rodzin, wykształcenie, status społeczny),
- aspekty środowiskowe (dostęp do czystego powietrza, wody, ziemi i pożywienia, zdrowe budownictwo, tereny zielone, utylizacja odpadów).

Współzależności pomiędzy tymi czynnikami są złożone. Należy je stale obserwować, aby stwierdzić jak konkretne działania wpływają na zdrowie i jak te informacje można wykorzystać przy podejmowaniu dalszych decyzji.

Na terenie Gminy Koluszki funkcjonują niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej m.in.:

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej MED-KOL,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Eskulap,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Zdrowie,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej ANALITYK Medyczne Laboratorium Diagnostyczne,
- Niepubliczny zakład Opieki Zdrowotnej Dentis,
- Niepubliczny zakład Opieki Zdrowotnej OKO.

Świadczenia w zakresie opieki dla osób przewlekle somatycznie chorych i dotkniętych chorobą Alzheimera realizuje Dom Opieki prowadzony przez Stowarzyszenie Serc Jezusa i Maryi.

Dom Pomocy Społecznej w Lisowicach jest placówką stacjonarną stałego lub okresowego pobytu, przeznaczoną dla kobiet niepełnosprawnych intelektualnie. Dom jest samodzielną jednostką organizacyjną i budżetową, podlegającą Staroście Łódzkiemu Wschodniemu.

Jego przedmiotem działania jest świadczenie usług:

1. W zakresie potrzeb bytowych zapewniając:

- miejsce zamieszkania,
- wyżywienie,
- odzież i obuwie,
- utrzymanie czystości.

2. Opiekuńczych, polegających na:

- udzielaniu pomocy w podstawowych czynnościach życiowych,
- pielęgnacji,
- niezbędnej pomocy w załatwianiu spraw osobistych.

3. Wspomagających, polegających na:

- umożliwieniu udziału w terapii zajęciowej,
- podnoszeniu sprawności i aktywizowaniu mieszkanki,
- umożliwieniu zaspokajania potrzeb religijnych i kulturalnych,
- zapewnieniu warunków do rozwoju samorządności mieszkanki,
- stymulowaniu nawiązywania, utrzymywania i rozwijania kontaktu z rodziną i środowiskiem,
- działaniu zmierzającym do usamodzielniania mieszkanki w miarę jej możliwości,
- pomocy usamodzielniającej się mieszkankę w umożliwieniu podjęcia pracy, szczególnie

mającej charakter terapeutyczny.

Opiekę nad osobami niepełnosprawnymi sprawuje Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy oraz Warsztaty Terapii Zajęciowej w Koluszkach.

Współpraca pomiędzy placówkami służby zdrowia jest zauważalna zwłaszcza przy realizacji programów profilaktyki zdrowotnej, gdzie główny nacisk położony jest na wczesne wykrycie choroby. Pacjenci mają możliwość wykonywania badań w ramach danego programu, nie tylko w placówce, do której przynależą.

Dotychczas podejmowane działania z zakresu profilaktyki i promocji zdrowia przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 16 Realizowane programy profilaktyki zdrowotnej w latach 2010-2012

Lata	Realizowane programy	Kwota przeznaczona na program	Liczba osób, które skorzystały z programu
2010	- RTG klatki piersiowej	12.000,00 zł	592
	- hemoglobina glikowana	8.000,00 zł	563
2011	- RTG klatki piersiowej	12.696,00 zł	694
	-hemoglobina glikowana	1.534,00 zł	118
	- PSA	2.548,00 zł	196
2012	- RTG klatki piersiowej	9.936,00 zł	690
	- lipidogram	7.448,00 zł	760
	-program zapobiegania próchnicy dla dzieci w wieku szkolnym z terenu Gminy Koluszek, w tym: a) ocena stanu higieny jamy ustnej, stanu uzębienia oraz warunków zgryzowych, b) lakowanie zębów szóstych stałych, c) przeprowadzenie instruktażu mycia zębów oraz informacji na temat prawidłowej higieny jamy ustnej i racjonalnego odżywiania, d) wydanie rodzicowi/opiekunowi dziecka informacji, w której w zależności od wyników przeprowadzonej wizyty, będą zawarte zalecenia dotyczące dalszego postępowania	1.251,00 zł	31

źródło: Urząd Miejski w Koluszkach

Edukacja społeczności lokalnej z zakresu profilaktyki, promocji zdrowia i ekologii:

Organizowane we współpracy z placówkami oświatowym programy prozdrowotne, mające na celu upowszechnienie wiedzy o głównych determinantach zdrowia, wzrost świadomości zdrowotnej dzieci i odpowiedzialności za własne zdrowie:

- „Zdrowe odżywianie”,
- „Żyję zdrowo bo sportowo”,
- szkolny projekt „Zdrowo i dobrze żyj”,
- realizacja działań w ramach ogólnopolskiego programu „Trzymaj formę”,
- Ogólnopolski program „Szkoła promująca zdrowie”,
- „Czas na zdrowie”,
- „Śniadanie na start”,
- „Śniadanie daje moc”.

Konieczne jest wprowadzanie rozwiązań, które będą sprzyjały lepszemu wykorzystaniu zasobów i zapewnieniu bezpieczeństwa zdrowotnego tj. powszechnego dostępu pacjentów do usług medycznych wysokiej jakości. Duże znaczenie dla zdrowia mieszkańców ma właściwie prowadzona, długofalowa profilaktyka. Niezbędne jest także uświadomienie każdemu człowiekowi, że jego stan zdrowia zależy w dużej mierze od trybu życia i sposobu odżywiania. Upowszechniając tę wiedzę można wpływać na stopniowe wyrabianie właściwych postaw i nawyków, a w perspektywie oczekiwać zmniejszenia liczby zachorowań.

Niezwykle ważne jest podniesienie rangi promocji zdrowia, zmierzającej do powszechnej edukacji w zakresie znajomości czynników i zachowań bezpośrednio wpływających na zdrowie oraz włączenie lokalnych środków masowego przekazu w działania edukacyjne i promujące zdrowy styl życia, aktywność fizyczna, właściwe odżywianie, wolność od nałogów. Dzięki możliwościom szerokiego oddziaływania są one efektywnym narzędziem i sposobem przekazywania informacji na temat zdrowia, kształtowania wiedzy i opinii społeczeństwa i służą pomocą w dokonywaniu właściwych wyborów sprzyjających zdrowiu.

Powszechna krytyka funkcjonowania służby zdrowia zobowiązuje wszystkich organizatorów opieki zdrowotnej do podejmowania działań w celu doprowadzenia do poprawy sytuacji. Wymaga to współdziałania osób odpowiedzialnych za politykę zdrowotną i podmiotów

udzielających świadczeń zdrowotnych.

9. UZALEŻNIENIA/PROFILAKTYKA

Alkoholizm, narkomania oraz inne uzależnienia, to zauważalne zjawiska w obszarze pomocy społecznej. Są one trudne do rozwiązania, gdyż zarówno ich źródłem, jak i ich skutkiem są inne problemy.

Nadużywanie alkoholu i środków psychoaktywnych powoduje szkody we wszystkich sferach życia człowieka. Następstwa te dotyczą nie tylko zdrowia fizycznego i psychicznego.

Głównymi problemami współwystępującymi wraz z uzależnieniami są bezdomność, bezrobocie, ubóstwo, dysfunkcje rodziny, długotrwała choroba, przestępczość – w tym przemoc w rodzinie.

Wśród przyczyn popadania w alkoholizm można wymienić uwarunkowania społeczne, nieprawidłowe wzorce rodzinne, brak celów życiowych, utratę zatrudnienia. Zjawisko narkomanii wzrasta z kolei z powodu zwiększającej się dostępności do środków psychoaktywnych, pewnego rodzaju „mody” na zażywanie narkotyków wśród młodzieży, braku autorytetów i celów życiowych.

Wielkość środków przeznaczonych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii z roku na rok systematycznie wzrasta. W 2010 roku pula środków finansowych wyniosła 283.342,51 złotych (263.342,51 zł - alkohol, 20.000,00 zł - narkomania), w roku 2011 - 334.350,00 złotych (314.350,00 zł - alkohol, 20.000,00 zł - narkomania), a w 2012 - 345.500,00 złotych (325.500,00 zł - alkohol, 20.000,00 zł - narkomania).

Należy kłaść nacisk na uczenie się takich umiejętności życiowych, które pozwolą zmniejszyć ryzyko wejścia na drogę uzależnienia. Człowiek pozbierany w sobie, zadowolony z życia, umiejący egzekwować swoje prawa i radzić sobie w trudnych sytuacjach nie będzie odczuwał potrzeby wspomagania się chemicznymi środkami zmieniającymi świadomość.

Wykaz miejsc świadczących pomoc osobom uzależnionym i współuzależnionym:

1. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Koluszkach.

2. Abstynenckie Stowarzyszenie Klubu Wzajemnej Pomocy „Ostoja”.
3. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Koluszkach.
4. Punkt Konsultacyjny Pomocy Rodzinie w Koluszkach.
5. Ośrodek Psychoedukacji i Psychoterapii w Koluszkach.

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii stanowią, że prowadzenie działalności związanej z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz przeciwdziałaniu narkomanii należą do zadań własnych gminy.

Realizacja tych zadań prowadzona jest w oparciu o Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, jak również Program Przeciwdziałania Narkomanii.

Programy adresowane do osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem powinny obejmować programy pomocy specjalistycznej, ukierunkowane na niwelowanie bezpośrednich skutków (na osobę, jej najbliższych i krewnych) oraz wspierające proces wychodzenia z uzależnienia.

Ważnym elementem programowym jest profilaktyka i taka interwencja, która będzie skierowana na najważniejsze czynniki ryzyka, tkwiące zarówno w samej jednostce jak i w jej otoczeniu społecznym. Z badań epidemiologicznych wynika, że wzrasta liczba młodych osób podejmujących rozmaite zachowania ryzykowne. Tym terminem określa się różne działania niosące ryzyko negatywnych konsekwencji zarówno dla fizycznego i psychicznego zdrowia jednostki, jak i dla otoczenia społecznego. Do najpoważniejszych zachowań ryzykownych zalicza się: palenie tytoniu, używanie alkoholu, używanie innych środków psychoaktywnych, przedwczesną aktywność seksualną, zachowania agresywne i przestępcze.

Odpowiednia do stopnia ryzyka profilaktyka powinna być prowadzona na trzech poziomach:

1. Profilaktyka pierwszorzędowa adresowana jest do grupy niskiego ryzyka, posiada dwa cele: promocję zdrowego stylu życia oraz opóźnienie wieku inicjacji, a przez to zmniejszenie zasięgu zachowań ryzykownych.
2. Profilaktyka drugorzędowa adresowana jest do grupy podwyższonego ryzyka. Celem działań jest ograniczenie głębokości i czasu trwania dysfunkcji, umożliwienie wycofania się z zachowań ryzykownych (np. poradnictwo rodzinne i indywidualne, socjoterapia).
3. Profilaktyka trzeciorzędowa adresowana jest do grupy wysokiego ryzyka. Ma ona na celu

przeciwdziałanie pogłębianiu się procesu chorobowego i degradacji społecznej przez umożliwienie powrotu do normalnego życia w społeczeństwie. Głównie jest to leczenie, rehabilitacja i resocjalizacja.

Zmiana postaw młodych ludzi oraz negatywnych wpływów otoczenia, będących przyczyną patologicznych zachowań powinny być dokonywane poprzez wprowadzanie na szeroką skalę działań profilaktycznych. Zmiany te, aby były skuteczne, muszą swym zasięgiem objąć wszystkie elementy otoczenia młodych ludzi, tj. rodzinę, grupę rówieśniczą, szkołę oraz społeczność lokalną (programy całościowe). Ponadto wszelkie działania, podejmowane w kierunku zapobiegania uzależnieniom, powinny łącznie przewidywać trzy rodzaje przedsięwzięć programowych: programy edukacyjno-informacyjne, programy rozwojowo – alternatywne oraz programy kompensacyjno - wzmacniające. Wybiórcze podejście do problemu, bez zrozumienia i uwzględnienia wspierających się nawzajem wszystkich trzech bloków programowych, znacznie obniża skuteczność działań profilaktycznych.

Celem strategii jest inicjowanie i prowadzenie działań, które przyczynią się do zapobiegania powstawaniu nowych problemów uzależnień, zmniejszanie rozmiarów tych, które aktualnie występują oraz zwiększanie zasobów niezbędnych do radzenia sobie z już istniejącymi problemami.

W Gminie Koluszki w ramach tzw. profilaktyki uniwersalnej – nakierowanej na całe populacje, podjęto realizację kilku programów profilaktycznych. Były to działania profilaktyczne adresowane do całych grup bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów alkoholowych. Celem ich było zmniejszanie lub eliminowanie czynników ryzyka sprzyjających rozwojowi problemów alkoholowych w danej populacji.

Na terenie gminy na zasadach współpracy i diagnozowania dzieci najbardziej potrzebujących pomocy i wsparcia ich rodzin działają dwie świetlice z programem socjoterapeutycznym:

- świetlica socjoterapeutyczna przy parafii NPNMP w Koluszkach,
- świetlica socjoterapeutyczna przy Szkole Podstawowej w Róży.

Dzieci biorące udział w zajęciach świetlicowych pochodzą przede wszystkim ze środowisk zagrożonych alkoholizmem i przemocą domową. Dzieci uczestniczą w typowych zajęciach socjoterapeutycznych oraz zajęciach twórczych. Mogą także uzyskać pomoc w odrabianiu lekcji.

W ramach pracy Punktu Konsultacyjnego Pomocy Rodzinie, pomocy udziela specjalista do spraw profilaktyki oraz prawnik, stosuje się elementy terapii rodzin, interwencji

kryzysowej oraz udziela się porad odnośnie rozwiązywania problemów dotyczących uzależnień. Udzielana jest pomoc prawna przy wszczynaniu postępowań karnych, cywilnych i administracyjnych, a także w trakcie prowadzonych postępowań jak i po ich zakończeniu.

Tabela nr 17 Liczba porad udzielanych w Punkcie Konsultacyjnym Pomocy Rodzinie w latach 2010-2012.

L.p	Rok	Liczba porad ogółem	Liczba osób, które skorzystały z pomocy prawnej
1	2010	297	74
2	2011	314	79
3	2012	450	83

Liczba porad udzielanych w Punkcie Konsultacyjnym systematycznie wzrasta, co wiąże się z większym zapotrzebowaniem na pomoc dla rodzin, osób zaburzonych psychicznie, doświadczających przemocy, a w szczególności na porady prawne.

W Ośrodku Psychoedukacji i Psychoterapii mogą uzyskać pomoc osoby dorosłe, młodzież, małżeństwa, pary, rodzice i rodziny.

Zakres oferty Ośrodka:

1. Rozpoznanie problemu zgłaszanego przez osoby potrzebujące pomocy.
2. Prowadzenie interwencji kryzysowej.
3. Motywowanie osób uzależnionych i współuzależnionych do podjęcia psychoterapii w placówkach leczenia uzależnienia od alkoholu, narkotyków, hazardu, internetu, kierowanie do specjalistycznego leczenia.
4. Motywowanie osób pijących ryzykownie i szkodliwie, ale nieuzależnionych do zmiany szkodliwego wzoru picia.
5. Motywowanie eksperymentujących z narkotykami do zmiany wzoru zachowania.
6. Udzielanie wsparcia osobom uzależnionym w trakcie i po zakończonym leczeniu odwykowym (m.in. pomoc psychiatryczna i psychologiczna).
7. Udzielanie pomocy młodzieży upijającej się oraz ich rodzicom.
8. Prowadzenie konsultacji w zakresie wsparcia i pomocy dzieciom z rodzin z problemami alkoholowymi, dzieciom używającym narkotyki, dopalacze.

9. Rozpoznawanie zjawiska przemocy, udzielanie konsultacji dla ofiar przemocy.
10. Motywowanie sprawców przemocy do udziału w programie korekcyjnym/terapii.
11. Terapia indywidualna dla dorosłych członków rodzin osób uzależnionych oraz DDA.
12. Redukowanie szkód osób uzależnionych od alkoholu po przebytej terapii.
13. Gromadzenie i przekazywanie aktualnych informacji na temat dostępnych miejsc specjalistycznej pomocy.
14. Zapewnienie profesjonalnej pomocy psychiatrycznej.

Oferta ośrodka adresowana jest do tych, którzy:

- mają problemy wychowawcze lub rozwojowe z dziećmi,
- doświadczają trudności w codziennym życiu,
- znajdują się w sytuacjach kryzysowych,
- przeżywają trudności w bliskich związkach,
- mają kłopoty małżeńskie, rodzinne lub wychowawcze,
- szukają możliwości zmiany,
- pragną przyjrzeć się lepiej swojemu życiu,
- chcą lepiej poznać lub zrozumieć siebie,
- potrzebują psychicznego wsparcia,
- potrzebują pomocy psychiatrycznej.

Zestawienie problemów zgłaszanych w Ośrodku Psychoedukacji i Psychoterapii w Koluszkach

L. p	Diagnoza	Ilość osób w 2010	Ilość osób w 2011	Ilość osób w 2012
1.	Zespół uzależnienia od alkoholu	70	88	79
2.	Współuzależnienie	38	35	45
3.	Picie szkodliwe	4	4	3
4.	Eksperymentowanie z narkotykami	4	3	2
5.	Uzależnienie od komputera, internetu	3	3	2
5.	Uzależnienie od narkotyków, dopalaczy, leków	4	6	3
6.	Psychoedukacja rodziców dziecka uzależnionego od narkotyków	6	2	2
7.	Eksperymentowanie wśród młodzieży z alkoholem i lekami	3	4	2
8.	Pomoc dla rodziców dziecka, które podjęło próbę samobójczą	2	3	1

9.	Problemy rodzinne, relacje rodzinne, problemy wychowawcze z dziećmi	22	10	15
10.	Rozpad rodziny, kryzys małżeński, sytuacja rozwodu	8	8	10
11.	Schizofrenia, uzależnienie THC	2	1	1
	Schizofrenia paranoidalna		2	2
	Zaburzenia osobowości		9	8
	Zaburzenia zachowania		5	3
	Zaburzenia zachowania na skutek przewlekłego stresu			19
	Zaburzenia osobowości i zachowania	3	1	
	Osobowość schizoidalna		1	1
	Reakcja depresyjna		5	3
	Zaburzenia snu		4	5
	Zaburzenia adaptacyjne depresyjne	12	2	1
	Reakcja adaptacyjna		9	5
	Epizod depresyjny	2	10	12
	Organiczne zaburzenia lękowe		2	2
	Organiczne zaburzenia nastroju		2	2
	Organiczne zaburzenia depresyjne		2	1
	Nawracające zaburzenia depresyjne	7	3	2
	Zaburzenia somatyczne	2	2	3
	Zaburzenia jedzenia i osobowości	1	1	1
	Zaburzenia nawyków i popędów		1	1
	Zaburzenia stresowe pourazowe		3	2
Stany lękowe		3	4	
Zaburzenia lękowe (nerwica lękowa)	8	2	2	
12.	Problemy wychowawcze: Komunikacja rodziców z dziećmi	8	6	5
	Kłopoty adaptacyjne w szkole, komunikacja w grupie rówieśniczej	4	4	2
	Kłopoty szkolne, wagary, opuszczanie się w nauce	3	2	3
	Ucieczki z domu	1	1	-
13.	Zaburzenia na tle emocjonalnym	4	5	4
14.	Przemoc w rodzinie	24	21	21
15.	Problemy adolescencyjne	5	5	4
16.	Próby samobójcze	2	2	2
17.	Myśli samobójcze, okaleczenia	1	3	2
18.	Molestowanie seksualne	4	5	3
19.	Zaburzenia seksualne			1
20.	Inne problemy rodzinne	7	7	4
21.	Żałoba po stracie bliskiej osoby	2	3	1
22.	Porady	12	11	5

Podane dane uwidaczniają dość szeroką potrzebę środowiska korzystania z usług psychologicznych i psychiatrycznych. Ośrodek zdecydowanie odpowiada na zapotrzebowanie miasta i gminy Koluszki w obszarach:

- ograniczania szkód zdrowotnych wynikających ze spożycia alkoholu,

- zapewnia dostępne i efektywne leczenie dla osób uzależnionych i ich rodzin, a także dla osób pijących alkohol w sposób ryzykowny i szkodliwy,
- zmniejszenia szkód spowodowanych przemocą i innymi uzależnieniami,
- umożliwiania korzystania z zasobów profesjonalnie przygotowanych osób realizujących działalność profilaktyczną w Gminie Koluszki i województwie,
- korzystania z profesjonalnej bezpłatnej pomocy psychiatrycznej i psychoterapeutycznej.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Koluszkach składa się z 12 członków, którzy pracują w trzech zespołach:

- Zespół ds. leczenia odwykowego - zespół podejmujący czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia od alkoholu. Członkowie zespołu przeprowadzają z osobami zaproszonymi na komisję, rozmowy motywujące do podjęcia leczenia odwykowego. Wnioski o wszczęcie procedury dotyczącej leczenia odwykowego składane są najczęściej przez kuratorów sądowych, prokuraturę, policję, pracowników socjalnych oraz członków najbliższej rodziny.

Tabela nr 18 Zakres prac zespołu ds. leczenia odwykowego

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
ilość posiedzeń	12	16	15
ilość osób zaproszonych na posiedzenie	59	98	49
ilość wniosków wysłanych do sądu o zastosowanie przymusowego leczenia	3	4	19
ilość osób skierowanych na badanie przez lekarzy biegłych	13	20	4
ilość osób, które wyraziły zgodę na podjęcie terapii	4	2	2

W związku z lekceważeniem przez wezwane osoby zawiadomienia o stawieniu się na badanie przez lekarzy biegłych, w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu, zespół postanowił zaniechać tego typu postępowań. Zgodnie z zapisami ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi w razie, gdy w stosunku do osoby, której

postępowanie dotyczy, brak jest opinii biegłego w przedmiocie uzależnienia od alkoholu, sąd zarządza poddanie tej osoby odpowiednim badaniom. W związku z powyższym zaobserwować można w 2012 roku zwiększenie liczby wniosków wysłanych do sądu oraz zmniejszenie ilości osób skierowanych na badanie przez lekarzy biegłych. Liczba osób zaproszonych na posiedzenie Komisji różni się w poszczególnych latach, ponieważ wiąże się to z wysokością posiadanych środków finansowych oraz z liczbą zgłoszeń o podjęcie działań wobec konkretnej osoby.

- Zespół ds. opiniowania zezwoleń - na swoich posiedzeniach opiniuje wnioski o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych w oparciu o obowiązujące przepisy o zgodności lokalizacji punktów sprzedaży napojów alkoholowych z uchwałą Nr VIII/36/03 Rady Miejskiej w Koluszkach z dnia 26 maja 2003 r. w sprawie określenia zasad usytuowania na terenie Gminy Koluszki miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych.

Tabela nr 19 Zakres prac zespołu ds. opiniowania zezwoleń

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
ilość posiedzeń	11	10	8
ilość wydanych postanowień	35	47	9
ilość przeprowadzonych kontroli	28	21	28

Ilość wydanych postanowień różni się znacznie w poszczególnych latach, co ma związek z terminem obowiązywania wydanego zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych. Zezwolenie wydawane jest na okres 4 lat.

- Zespół profilaktyczny - zespół inicjujący działania w zakresie określonym w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi m.in.: skuteczne strategie profilaktyczne, zjawisko przemocy w rodzinie, sytuacja dzieci w rodzinach alkoholowych - strategie pomocy, system rozwiązywania problemów alkoholowych oraz budowanie programu, ewaluacja.

Abstynenckie Stowarzyszenie Klubu Wzajemnej Pomocy „Ostoja” działa na terenie Gminy Koluszki, zapewniając pomoc w wyjściu z uzależnienia, motywując do podjęcia leczenia i abstynencji. W ramach pomocy terapeutycznej działają:

- a) grupa terapeutyczna dla osób rozpoczynających proces trzeźwienia o charakterze otwartym,
- b) grupa terapeutyczna dla osób współuzależnionych o charakterze otwartym,

c) grupa samopomocowa dla uzależnionych (przy współpracy psychologa).

Psycholog zatrudniony w Stowarzyszeniu udziela porad, konsultacji, informacji osobom uzależnionym od alkoholu lub klientom z tzw. uzależnieniami krzyżowymi (alkohol + nikotyna, alkohol + nielegalne substancje psychoaktywne, alkohol + leki psychoaktywne, alkohol + tzw. dopalacze), młodzieży eksperymentującej z narkotykami i pijącej oraz członkom ich rodzin. Prowadzi indywidualne zajęcia psychoedukacyjne oraz grupowe zajęcia psychoedukacyjne dla osób uzależnionych oraz osób współuzależnionych. Przez cały rok prowadzone są indywidualne rozmowy z osobami uzależnionymi, współuzależnionymi, osobami zgłaszającymi problemy typowe dla dorosłych dzieci alkoholików, a także z dziećmi, młodzieżą. Rolą psychologa jest również podejmowanie tzw. pierwszego kontaktu z klientami.

W praktyce modele pracy z rodziną w środowiskach klubów abstynenckich są rzadko stosowane. Najczęściej prowadzi się terapię osób uzależnionych i współuzależnionych, czasem terapię dzieci i młodzieży lub DDA. Dlatego też szczególnie ważne w procesie trzeźwienia i terapii są rodzinne obozy terapeutyczne, gdzie oprócz pomocy własnej każdego uczestnika obozu, prowadzi się dla rodzin zainteresowanych sesje rodzinne. Spotkania rodzinne oparte są o formułę tzw. terapii systemowej, wysoce skutecznej w pracy z rodziną. ASKWP „Ostoja” corocznie organizuje obozy terapeutyczne dla osób uzależnionych i ich rodzin, co umożliwi lepsze zrozumienie istoty choroby alkoholowej przez osoby współuzależnione i współuzależnienia przez alkoholików. Sprzyja też rzeczywistemu trzeźwieniu całej rodziny, czyli odnajdywaniu się we właściwych rolach rodzinnych (ojca, męża, matki, żony, dziecka), umiejętności budowania życia rodzinnego, właściwego porozumiewania się, radzenia sobie z trudnościami emocjonalnymi itp.

W ramach działań profilaktycznych podejmowanych jest wiele inicjatyw mających na celu poszerzenie wiedzy ogólnej na temat zaburzeń wynikających z używania alkoholu oraz szkód wynikających z picia szkodliwego, czy ryzykownego.

Ważne zagadnienia podejmowane w ramach Gminnego Programu Profilaktycznego to m.in.:

- używanie alkoholu przez młodzież,
- dostępność napojów alkoholowych,
- upijanie się przez młodzież,
- przykre doświadczenia związane z piciem alkoholu,

- powody sięgania po alkohol i inne środki psychoaktywne,
- naruszanie prawa przez osoby znajdujące się pod wpływem alkoholu,
- prowadzenie poradnictwa dla młodzieży,
- wspieranie programów profilaktycznych na różnych poziomach,
- koordynowanie udzielania pomocy i wsparcia rodzicom, których dzieci pija alkohol,
- kampanie, konferencje, debaty, projekty skierowane do społeczeństwa dotyczące problematyki szkodliwego picia alkoholu, używania dopalaczy i narkotyków, problematyki agresji i przemocy,
- zwiększenie kompetencji pedagogów gminy w obszarze profilaktyki, pomagania osobom z problemem uzależnienia od alkoholu, narkotyków, dopalaczy, czy doświadczających przemocy,
- wspieranie pomocy terapeutycznej, współpraca ze służbą zdrowia,
- monitorowanie stanu problemów alkoholowych, narkotykowych i dotyczących przemocy na terenie gminy i województwa,
- zapobieganie sięganiu po narkotyki,
- zapobieganie temu, by eksperymentalne zażywanie przekształciło się w regularne zażywanie,
- zmniejszanie szkód zdrowotnych i społecznych spowodowanych zażywaniem narkotyków.

10. SYTUACJA RODZIN I DZIECI

Nie ma ważniejszego zajęcia na świecie niż bycie rodzicem. Większość rodziców naprawdę pragnie dobrze wychować dzieci. Nie chce ich zaniedbywać ani czynić im krzywdy. W rzeczywistości jednak wielu z nich jest tak bardzo zajętych codziennymi sprawami, że wychowywanie schodzi na drugi plan. Smutne jest to, że często zwracają oni baczniejszą uwagę na swoje dzieci dopiero wtedy, gdy zaczynają mieć z nimi problemy. Rodzina stanowi podstawowe i niezastąpione środowisko, w którym rodzą się i wychowują następne pokolenia. Wypełniając swoją funkcję, zwłaszcza wychowawczą rodzina wpływa na „jakość” młodego pokolenia, jego rozwój zarówno intelektualny jak i emocjonalny.

Bezradność wynikająca z zaburzenia równowagi systemu rodzinnego przejawiającego się trudnościami w wypełnianiu ról społecznych przez poszczególnych członków rodziny często jest przyczyną złego funkcjonowania rodziny. Objawia się to problemami w pełnieniu ról rodzicielskich i problemami wychowawczymi związanymi z przejawami zachowań

agresywnych dzieci, łamaniem norm społecznych i obyczajowych.

W takich przypadkach wszelka pomoc powinna zmierzać do udzielania rodzinie wsparcia w odbudowie prawidłowych relacji i umacniania postaw rodzicielskich.

Warunkiem powodzenia jest jak najwcześniejsze udzielenie pomocy oraz stosowanie działań profilaktyczno – ochronnych.

Na środowisko rodzinne składają się: struktura rodziny, atmosfera wychowawcza w domu, warunki materialne i zdrowotne, stopień wykształcenia rodziców i ogólna struktura środowiska. Zaburzona struktura rodziny w postaci nieustabilizowanych formalnie i społecznie związków, rozkładem pożycia małżeńskiego, częstymi zmianami partnerów niekorzystnie wpływa na sytuację dziecka oraz na jego więź z rodziną. W rodzinach zaburzonych rodzicom często brakuje umiejętności tworzenia właściwego klimatu życia rodzinnego, rozładowania napięć powstałych poza domem, właściwych wzorców komunikacji i dawania rodzinie poczucia bezpieczeństwa i obdarzania dzieci uwagą i troską. W wielu sytuacjach dzieci pochodzące z tych rodzin pozostawione są jednak same sobie. Dzieci te, większość wolnego czasu spędzają wśród rówieśników na podwórku, częściej u nich pojawiają się problemy szkolne. Dzieci odrzucone przez środowisko rodzinne szukają akceptacji wśród rówieśników, łączą się w grupy subkulturowe, zaczynają wagarować, uciekać z domu i popadać w konflikt z prawem.

Placówki oświatowe i ośrodki pomocy społecznej odgrywają istotną rolę we wsparciu i pomocy rodzinie. Instytucje te, poza prowadzeniem działań doraźnych, organizowaniem i prowadzeniem specjalistycznego poradnictwa, są zmuszone niejednokrotnie przejąć opiekę nad dzieckiem. W celu ograniczenia takich przypadków do minimum należy w środowisku lokalnym prowadzić odpowiednie działania profilaktyczne, edukacyjne i naprawcze.

Na terenie Gminy Koluszki funkcjonują dwie świetlice środowiskowe (przy Parafii Niepokalanego Poczęcia NMP oraz przy SP w Różyicy), gdzie dzieci z zagrożonych rodzin znajdują opiekę, pomoc w odrabianiu lekcji i otrzymują posiłek.

Rodzina funkcjonalna, konsekwentnie i z powodzeniem spełniająca swoje zadania, stanowi dla swych członków, przede wszystkim dzieci, źródło poczucia własnej wartości i bezpieczeństwa, więzi i miłości. Rodzina taka, dzięki postawom akceptacji i współdziałania, zaspokaja podstawowe potrzeby psychospołeczne, stwarza okazje do kształtowania osobowości oraz uczy młode jednostki podstawowych wartości oraz norm powszechnie akceptowanych w danej społeczności.

W celu ograniczenia zjawiska niedożywienia wśród dzieci, Miejsko – Gminny Ośrodek

Pomocy Społecznej w Koluszkach, realizuje Rządowy Program „Pomoc państwa w zakresie żywienia”. Pomoc w ramach tego programu jest realizowana w formie zapewnienia posiłku. Poniższa tabela obrazuje ilu uczniów skorzystało z tej formy pomocy w latach 2010 – 2012.

Tabela nr 20 Pomoc państwa w zakresie żywienia

Wyszczególnienie	Liczba dzieci i młodzieży, którym przyznano posiłek w formie:											
	całodzienne wyżywienie			pełny obiad			jedno gorące danie			mleko, bułka/kanapka		
	2010	2011	2012	2010	2011	2012	2010	2011	2012	2010	2011	2012
dzieci objęte edukacją przedszkolną	21	23	24	0	0	19	0	0	0	0	0	15
uczniowie uczęszczający do szkoły podstawowej	0	0	0	129	98	122	0	0	0	79	83	127
uczniowie uczęszczający do gimnazjum	0	0	0	69	59	50	0	0	0	47	53	44
uczniowie uczęszczający do szkoły ponadgimnazjalnej	0	0	0	7	6	4	0	0	0	0	0	0
OGÓŁEM	21	23	24	205	163	195	0	0	0	126	136	186

Źródło: MGOPS w Koluszkach

Na mocy ustawy o świadczeniach rodzinnych w Gminie Koluszki jest realizowany także system finansowego wsparcia dla rodzin o niskich dochodach, ze szczególnym uwzględnieniem rodzin wielodzietnych, niepełnych oraz wychowujących dzieci niepełnosprawne. Poniższa tabela przedstawia liczbę rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych na przestrzeni trzech lat tj. od 2010 do 2012 roku.

Tabela nr 21 Świadczenia rodzinne

	2010	2011	2012
Wyszczególnienie	Liczba osób, na które przyznano świadczenie	Liczba osób, na które przyznano świadczenie	Liczba osób, na które przyznano świadczenie
Zasiłki rodzinne	1 792	1 641	1 480
Dodatki do zasiłku rodzinnego ogółem, w tym z tytułu:	2 448	2 331	2 129
Urodzenia dziecka	95	92	59

Z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z zasiłku wychowawczego	158	147	108
Samotnego wychowywania dziecka	84	77	62
Kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	114	97	90
Rozpoczęcia roku szkolnego	1 036	980	837
Wychowania w rodzinie wielodzietnej	182	174	148
Zasiłki pielęgnacyjne	461	454	509
Świadczenia pielęgnacyjne	68	83	96
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	250	227	228

Źródło: MGOPS w Koluszkach

Ponadto od października 2008 roku, na mocy ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, przywrócono Fundusz Alimentacyjny. Poniższa tabela przedstawia liczbę świadczeniobiorców korzystających z tej formy pomocy.

Tabela Nr 22 Liczba świadczeniobiorców korzystających z Funduszu alimentacyjnego

2010	2011	2012
Liczba osób, na które przyznano świadczenie	Liczba osób, na które przyznano świadczenie	Liczba osób, na które przyznano świadczenie
122	123	130

Problemy społeczne mają wielowymiarowy charakter i ich rozwiązanie wymaga systemowych rozstrzygnięć, zintegrowanej współpracy instytucjonalnej, angażującej sferę polityczną, gospodarczą i społeczną. Dlatego też wskazane jest stworzenie zintegrowanego systemu pomocy skierowanego ku całej rodzinie, a nie odrębnie do poszczególnych jej członków.

Mając na względzie powyższe na terenie miasta i gminy Koluszki funkcjonuje wiele instytucji, których statutowym zadaniem jest zapewnienie oferty zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży. Wśród nich są zarówno placówki, jaki i stowarzyszenia, które proponują zajęcia sportowe i kulturalne.

11. OŚWIATA

Edukacja dzieci i młodzieży jest jedną z kluczowych kwestii polityki Gminy Koluszki. Zapewnienie wysokiej jakości kształcenia na poziomie podstawowym i gimnazjalnym to fundament odnoszenia sukcesów w dalszym, dorosłym życiu.

Zadania oświatowe wynikają w szczególności z postanowień:

- ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
  - ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty,
  - ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela
- oraz przepisów wykonawczych do tych ustaw.

W art. 7 ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym zapisano, że zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty m.in. w zakresie edukacji publicznej należy do zadań własnych gminy.

Z kolei w przepisach ustawy o systemie oświaty ustawodawca szczegółowo wskazał, iż do zadań gminy należy: prowadzenie i zakładanie przedszkoli, szkół podstawowych i gimnazjów; zabezpieczenie bazy lokalowej i utrzymanie sprawności technicznej obiektów oświatowych oraz środków rzeczowych i finansowych dla ich działalności; zabezpieczenie kadry pracowniczej, w tym administracyjno – obsługowej; kontrolowanie obowiązków nauki.

W przepisach ustawy Karta Nauczyciela, wśród zadań gminy wymieniono m.in. następujące zadania: stanowienie o wysokości niektórych składników wynagrodzenia nauczycieli oraz wspierania ich w procesie dydaktyczno – wychowawczym.

Gmina Koluszki jest organem prowadzącym 12 placówek oświatowych, w skład których wchodzi: 5 przedszkoli, 6 szkół podstawowych oraz 3 gimnazja. Na terenie miasta i gminy działają również jednostki niepodlegające Gminie Koluszki. Są to: Niepubliczny Punkt Przedszkolny „Mądra Głowa”, Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 1 w Koluszkach, Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 2 w Koluszkach, I Liceum Ogólnokształcące w Koluszkach, Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Koluszkach oraz Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Koluszkach.

Stan organizacji placówek w roku szkolnym 2012/2013 obrazuje poniższa tabela.

Tabela Nr 23. Stan organizacji placówek oświatowych prowadzonych przez Gminę Koluszki

lp.	Placówka	Liczba oddziałów	Liczba uczniów	w tym klasa:					
				I	II	III	IV	V	VI
1.	Szkoła Podstawowa w ZS Nr 1 w Koluszkach	16	385	47	97	51	65	67	58
2.	Szkoła Podstawowa Nr 2 w Koluszkach	18	404	68	75	60	59	61	81
3.	Szkoła Podstawowa w Będzelinie	6	47	10	7	8	9	7	6
4.	Szkoła Podstawowa w Długiem	6	90	22	13	13	12	16	14
5.	Szkoła Podstawowa w ZS w Gałkowie Dużym	7	165	26	26	35	27	26	25
6.	Szkoła Podstawowa w Różycy	8	161	20	33	34	27	24	23
	Razem	61	1252	201	251	193	199	201	207
7.	Gimnazjum w ZS Nr 1 w Koluszkach	12	346	108	119	119			
8.	Gimnazjum Nr 2 w Koluszkach	9	189	69	57	63			
9.	Gimnazjum w ZS w Gałkowie Dużym	6	120	37	43	40			
	Razem	27	655	214	219	222			
	Ogółem	88	1907						

lp.	Placówka	liczba oddziałów	liczba wychowanków
1.	Przedszkole Nr 1 w Koluszkach	4	101
2.	Przedszkole Nr 2 w Koluszkach	8	192
3.	Przedszkole Nr 3 w Koluszkach	8	181
4.	Przedszkole w Gałkowie Dużym	5	115
5.	Przedszkole w Różycy	4	93
6.	Oddział przedszkolny w SP w Będzelinie	1	7
7.	Oddział przedszkolny w SP w Długiem	1	25
	Ogółem:	31	714

Źródło: System Informacji Oświatowej

W roku szkolnym 2012/2013 do przedszkoli zgłoszonych zostało 742 dzieci (wzrost o 9%). Nieprzyjętych zostało 60 (8%). Z uwagi na wprowadzoną reformę systemu edukacji – obowiązek rocznego obowiązkowego wychowania przedszkolnego dla 5-latków, celem zwolnienia miejsc dla dzieci trzy i czteroletnich, utworzono po jednym dodatkowym oddziale przedszkolnym w Przedszkolu w Różycy oraz Przedszkolu w Gałkowie Dużym.

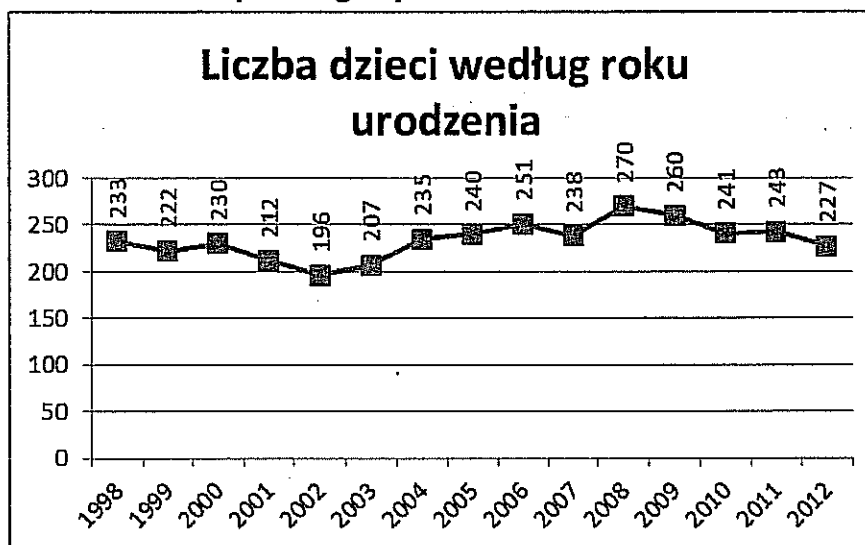
Ponadto w roku szkolnym 2012/2013 w szkołach prowadzonych przez Gminę Koluszki naukę pobierało 14 uczniów z orzeczeniami o potrzebie nauczania indywidualnego (wzrost o 40% w stosunku do roku poprzedniego), co spowodowało dodatkowe obowiązki nauczycieli wobec tych uczniów oraz podniosło koszty kształcenia w placówkach (nauczanie indywidualne nie jest uwzględniane przy podziale subwencji oświatowej).

Analiza demograficzna liczby urodzeń dzieci w poszczególnych latach ma główne znaczenie dla systemu oświaty:

- wskazuje kierunki rozwoju,
- pozwala przewidzieć wielkości środków finansowych niezbędnych do utrzymania placówek,
- pozwala przewidzieć racjonalne zatrudnienie kadry.

Liczbę urodzeń w poszczególnych latach przedstawia poniższy wykres.

Wykres Nr 9 Liczba urodzeń w poszczególnych latach

Analiza danych dotyczących ilości narodzonych dzieci wykazuje tendencję spadkową. Odstępstwo od tej reguły występuje w latach 2004 – 2006 i w roku 2008, gdzie po spadającej liczbie urodzeń notuje się jej wzrost. W roku 2012 zanotowano spadek urodzeń o 6%. Ilość urodzeń ma bezpośrednie przełożenie na ogólną liczbę oddziałów i zabezpieczenie miejsc w placówkach oświatowych.

W roku szkolnym 2012/2013 w przedszkolach, szkołach podstawowych i gimnazjach pracowało 285 nauczycieli oraz 136 pracowników administracji i obsługi. Stan zatrudnienia w poszczególnych placówkach obrazuje poniższa tabela.

Tabela Nr 24 Stan zatrudnienia w poszczególnych placówkach

lp.	placówka	zatrudnienie		w tym:			
				nauczyciele		pozostali	
		etaty	osoby	etaty	osoby	etaty	osoby
1	Przedszkole Nr 1 w Koluszkach	14,91	18	7,41	9	7,50	9
2	Przedszkole Nr 2 w Koluszkach	34,47	36	18,72	20	15,75	16
3	Przedszkole Nr 3 w Koluszkach	32,46	36	15,71	19	16,75	17
4	Przedszkole w Gałkowie Dużym	18,26	24	8,76	12	9,50	12
5	Przedszkole w Różyicy	14,91	17	7,16	8	7,75	9
6	Zespół Szkół Nr 1 w Koluszkach	80,44	86	61,52	68	14,92	18
7	SP Nr 2 w Koluszkach	46,62	51	33,12	37	13,50	14
8	SP w Będzelinie	13,89	21	11,14	17	2,75	4
9	SP w Długiem	17,66	21	13,41	16	4,25	5
10	Zespół Szkół w Gałkowie Dużym	37,00	47	26,00	33	11,00	14
11	SP w Różyicy	25,39	29	15,89	18	9,50	11
12	Gimnazjum Nr 2 w Koluszkach	30,77	35	24,27	28	6,50	7

Razem	366,78	421	243,11	285	123,67	136
-------	--------	-----	--------	-----	--------	-----

Źródło: System Informacji Oświatowej

Placówki oświatowe Gminy Koluszki funkcjonują w dwunastu budynkach. Stan bazy lokalowej obrazuje poniższe zestawienie.

Tabela Nr 25 Baza lokalowa placówek oświatowych

lp.	Placówka	Powierzchnia nieruchomości i gruntowej w m ²	Powierzchnia terenów zielonych w m ²	Pomieszczenia (ilość):						
				sale lekcyjne	Pracownie		sale gimnastyczne	gabinety lekarskie	świetlice	stołówki
					komputerowe	językowe				
1.	Przedszkole Nr 1 w Koluszkach	2 619	1 350*	3 +1 w SP2	-	-	-	0	-	-
2.	Przedszkole Nr 2 w Koluszkach	3 484	1 419*	8	-	-	-	1	-	-
3.	Przedszkole Nr 3 w Koluszkach	3 919	2 530*	8 +2 w OSiR	-	-	-	0	-	-
4.	Przedszkole w Gałkowie D.	600	600*	4	-	-	-	0	-	-
5.	Przedszkole w Różyicy	600	200*	4	-	-	-	0	-	-
6.	SP Nr 1 w Koluszkach	10 645	4 200	13	2	0	1**	1**	1	1**
7.	SP Nr 2 w Koluszkach	7 085	6 268	16	1	0	hala sportowa i aula	1	1	1
8.	SP w Będzelińcu	9 799	7 200	6	0	0	1	0	0	0
9.	SP w Długiem	8 469	6 143	7	1	0	1	0	0	0
10.	SP w Gałkowie D.	8 400**	1 102**	9	2	0	1**	1**	1**	1**
11.	SP w Różyicy	20 100	17 799	9	1	0	2	1	1	1
12.	Gim Nr 1 w Koluszkach	2 800	2 345 boisko	17	2	0	1**	1**	1	1**
13.	Gim Nr 2 w Koluszkach	1 936	400	13	2	0	hala sportowa	1	1	1
14.	Gim. w Gałkowie D.	8 400**	1 102**	7	1	0	1**	1**	1**	1**

*plac zabaw **razem SP i Gimnazjum Źródło: System Informacji Oświatowej

Stan techniczny i funkcjonalność budynków oświatowych uznać należy za dobry, co jest rezultatem stałych, znacznych nakładów finansowych czynionych na poprawę sprawności technicznej i optymalizacji kosztów eksploatacji.

Role placówek edukacyjnych jest zaspokajanie potrzeb wynikających z tempa zmian społecznych, kulturalnych oraz technicznych. Ważnymi kwestiami jest rozwój kompetencji informatycznych, nauka języków obcych, edukacja ekologiczna, nacisk na rozwój umiejętności, a nie tylko wiedzy. Z uwagi na fakt, że szanse dziecka uzależnione są nie tylko od jego predyspozycji, ale także od wsparcia, jakie otrzymuje w rodzinnym domu, problemem szkół jest częsta nierówność możliwości w osiągnięciu sukcesów przez poszczególne dzieci.

Wsparciem dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych są następujące działania Urzędu Miejskiego w Koluszkach:

- realizacja Rządowego programu **”Wyprawka szkolna”**. Jest to pomoc w formie dofinansowania do zakupu podręczników. Przysługuje ona uczniom rozpoczynającym naukę w klasach I-III szkoły podstawowej oraz uczniom realizującym kształcenie na zasadach nowej podstawy programowej.
- realizacja Narodowego Programu Stypendialnego tzw. **stypendia szkolne**, które przeznaczone są dla uczniów zamieszkałych na terenie miasta i gminy Koluszki, znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej. Wysokość dochodu przypadającego na jedną osobę w rodzinie ucznia nie może przekroczyć 456 zł netto.
- wypłata **zasilków szkolnych**, które są przyznawane uczniowi znajdującemu się przejściowo w trudnej sytuacji materialnej z powodu zdarzenia losowego tj. śmierć rodzica, pożar, wypadek itp. O zasiłek szkolny ubiegać się można w terminie nie dłuższym niż dwa miesiące od wystąpienia zdarzenia, bez względu na kryterium dochodowe.

Ww. pomoc jest niewątpliwie dużym wsparciem dla uczniów z rodzin najbiedniejszych, dzięki monitorowaniu, na co środki zostały przeznaczone, istnieje pewność, że faktycznie są one wydatkowane na pomoc dla dzieci. Z racji na ograniczoną pulę środków, trafiają one do najbiedniejszych rodzin, nie rozwiązując całkowicie ubóstwa wśród dzieci. Bowiern rodziny przekraczające wymagany próg dochodu na osobę, mają także znaczne trudności w znalezieniu środków na zakup wyprawki szkolnej swoim dzieciom.

Dla gminy znajdującej się w sytuacji Gminy Koluszki – położonej blisko dużego miasta, jakim jest Łódź, wyzwaniem jest przygotowanie takiej oferty edukacyjnej, która zatrzyma dzieci w koluszkowskich szkołach. Aby zapewnić wysoki standard, gmina jak i placówki jej podległe, muszą zagwarantować uczniom dobre jakościowo zajęcia, ciekawą ofertę pozalekcyjną oraz poprzez stworzenie programu stypendialnego dla uczniów zdolnych, zachęcać wychowanków do podwyższania swojej wiedzy.

We wszystkich placówkach szkolnych i przedszkolnych realizowane są programy wychowawcze i profilaktyczne. Celem ich jest poprawa bezpieczeństwa w szkołach, eliminowanie przejawów agresji, nietolerancji. Komputery szkolne posiadają oprogramowania chroniące uczniów przed dostępem do niepożądanych treści. Ważnym elementem wdrażanym w życie szkół byłoby wprowadzenie lub rozszerzenie istniejącego w placówkach systemu

monitoringu, pozwalającego na szybką reakcję w przypadku zaistnienia aktów przemocy i wandalizmu.

Współczesna edukacja wymaga, nie tylko rozwijania wiedzy oraz umiejętności, ale także skupienia się na postawach dzieci i młodzieży. Kształtowanie młodych ludzi, tak aby świadomie potrafili zrezygnować z alkoholu, przemocy, narkotyków, jest jednym z ważniejszych wyznań dla środowisk szkolnych. Większość szkół realizuje programy profilaktyczne dotyczące narkomanii, alkoholizmu, a także programy zachęcające do zdrowego trybu życia, budowania wysokiej samooceny, radzenia sobie z emocjami.

W przypadku braku realizacji obowiązku szkolnego, placówki oświatowe zobowiązane są do interwencji. Referat Edukacji i Informacji Urzędu Miejskiego w Koluszkach wraz ze szkołami monitorują czy dzieci zameldowane na terenie miasta i gminy realizują obowiązek kształcenia. Szybka interwencja w przypadku wagarowania może ochronić uczniów przed wykluczeniem społecznym.

Niewątpliwie największą bolączką i problemem dla mieszkańców Gminy Koluszki jest brak na jej terenie instytucji opieki nad dziećmi do lat 3, które to mają za zadanie zaspokajanie potrzeb opiekuńczo – wychowawczych, w czasie pracy rodziców, ale także szybszego powrotu do ich aktywności zawodowej.

Ostatnimi laty system opieki nad małym dzieckiem uległ znaczącym zmianom. Pojawiły się nowe rozwiązania dotyczące instytucji opieki nad małym dzieckiem oraz programy, które pozwalają na pozyskanie środków w celu ich utworzenia.

Celem niniejszej strategii jest zainicjowanie działań, które poprzez powstanie ww. form opieki nad dzieckiem do lat 3, umożliwią rodzicom szybszy powrót na rynek pracy oraz pomogą w godzeniu pracy zawodowej z obowiązkami rodzinnymi (opieką nad dziećmi), ale przede wszystkim zapewnią im fachową pomoc w procesie wychowania i rozwoju swojego dziecka.

12. OFERTA KULTURALNA I SPORTOWA DLA DZIECI I MŁODZIEŻY

Miejski Ośrodek Kultury to samorządowa instytucja kultury, której organem prowadzącym jest Gmina Koluszki. MOK proponuje szeroki wachlarz zajęć, które

wszelkierne kształtują umiejętności i zainteresowania dzieci i młodzieży. Zajęcia plastyczne i teatralne prowadzone są pod okiem wykwalifikowanych instruktorów i rozwijają wyobraźnię oraz talenty artystyczne u dzieci w różnych grupach wiekowych. Ośrodek proponuje także kilka rodzajów nauki tańca nowoczesnego, hip-hop i ludowego. Na tego rodzaju zajęciach młodzież i dzieci nie tylko rozwijają się ruchowo, uczą się pracować w grupie, ale także poznają elementy kultury regionu, mają okazję poznać barwne stroje ludowe i zdobyć wiedzę o historii tańca.

Dla młodzieży utalentowanej muzycznie odbywają się zajęcia nauki śpiewu i gry na instrumentach: akordeon, keyboard, gitara. Uczestnicy tych zajęć odnoszą wiele sukcesów na przeglądach piosenki organizowanych na terenie całego kraju oraz prezentują swoje umiejętności podczas imprez kulturalnych organizowanych przez Miejski Ośrodek Kultury. W ofercie znajdują się również zajęcia nauki języków obcych – angielskiego i hiszpańskiego oraz zajęcia świetlicowe z możliwością nauki gry w tenisa stołowego. MOK organizuje także zajęcia dla dzieci w okresie ferii zimowych i wakacji oraz biwaki letnie, które niejednokrotnie są jedyną zorganizowaną formą wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży.

Przy Miejskim Ośrodku Kultury działają również Zespoły Seniora:

- Zygmuntowiacy,
- Gałkowanie,
- Zorza,
- Złota Jesień,
- Piwnica,
- Relaks.

Ośrodek organizuje liczne imprezy kulturalne dla mieszkańców miasta i gminy Koluszki:

- cykliczne: Dni Miasta, Dożynki,
- patriotyczne: Rocznica Uchwalenia Konstytucji 3 Maja, Święto Odzyskania Niepodległości,
- przeglądy: Przegląd Artystycznego Ruchu Seniora, Koluszkowski Przegląd Piosenki, Przegląd Piosenki Patriotycznej,
- koncerty: Dzień Kobiet, Dzień Matki, Dzień Papieski,
- giełdy, targi, kiermasze,
- spotkania z wybitnymi politykami, dziennikarzami, redaktorami.

Przy Miejskim Ośrodku Kultury funkcjonuje wyremontowane i wyposażone w najnowszy sprzęt do odtwarzania filmów w technologii 3D Kino Odeon 3D. Liczne premiery filmowe

przyciągają rocznie kilka tysięcy mieszkańców Gminy Koluski, a także grupy zorganizowane z Brzezin, Rogowa, a nawet z Łodzi.

Ciekawą ofertę skierowaną do mieszkańców Gminy Koluski przygotowuje również Muzeum im. Leokadii Marciniak w Gałkowie Dużym, które sprawuje opiekę nad zabytkami, informuje o wartościach i treściach gromadzonych zbiorów, upowszechnia podstawowe wartości historii, nauki i kultury, kształtuje wrażliwość poznawczą i estetyczną oraz umożliwia kontakt ze zbiorami.

Także Miejska Biblioteka Publiczna w Koluszkach stara się dostosować swoją ofertę do współczesnych potrzeb dzieci, młodzieży oraz dorosłych mieszkańców Gminy Koluski, nie tylko udostępniając swoje zbiory, ale również organizując dodatkowe zajęcia dla najmłodszych czytelników oraz spotkania z ciekawymi ludźmi kultury czy imprezy artystyczno-literackie.

Oferta sportowa

Ośrodek Sportu i Rekreacji w Koluszkach jest zarządcą większości obiektów sportowo-rekreacyjnych w naszym mieście. W związku z powyższym jego działalność kierowana jest głównie do dzieci i młodzieży, które mogą korzystać z następujących obiektów:

- wielofunkcyjne boisko sportowe „Skrzydlik”, zlokalizowane w Koluszkach przy ul. Ludowej 2,
- zespół boisk i urządzeń sportowych z modułowym budynkiem zaplecza boisk w ramach programu „Moje Boisko – ORLIK 2012”, zlokalizowane w Koluszkach przy ul. Żwirki,
- obiekt rekreacji „Skate – park”, zlokalizowany w Koluszkach przy ul. Ludowej,
- obiekt lodowiska „Biały Orlik”,
- budynek o przeznaczeniu sportowo-rekreacyjnym, zlokalizowany w Koluszkach przy ul. Zagajnikowej,
- Hala Sportowa w Koluszkach.

W ramach tworzenia warunków dla rozwoju ruchu sportowego, OSiR od kilku lat prowadzi bardzo popularną w naszym mieście Amatorską Ligę Piłki Siatkowej oraz Halową Ligę Piłki Nożnej. W rozgrywkach prowadzonych w okresie jesienno-zimowym w ligach bierze udział 20 drużyn, co stanowi blisko 260 zawodników. W ramach realizacji zadań z zakresu sportu Ośrodek Sportu i Rekreacji prowadzi dwie sekcje piłki siatkowej, sekcję piłki nożnej oraz sekcję strzelectwa. Wszystkie sekcje prowadzone są przez wykwalifikowanych trenerów, których zaangażowanie przekłada się na liczne sukcesy.

W zakresie realizowanych systematycznie zadań OSiR zajmuje się również organizacją imprez okolicznościowych, konkursów o zasięgu lokalnym i ponadlokalnym, wydarzeń miejskich. Pozwalają one również atrakcyjnie i z korzyścią zagospodarować czas wolny dzieciom oraz młodym ludziom w Koluszkach. Ośrodek współpracuje również z wieloma organizacjami działającymi na rzecz rozwoju sportowego dzieci i młodzieży, współorganizując liczne imprezy: Orlikowa Liga Mistrzów przy współpracy Łódzkiego Związku Piłki Nożnej, Ogólnopolski Turniej Piłki Nożnej „Koluszkowski Cup” przy współpracy z Akademią Rozwoju Pasji i Talentów i wiele innych.

Istotnymi działaniami są także propozycje dodatkowych zajęć i atrakcji na okres ferii zimowych oraz wakacji. Każdego roku prawie wszystkie placówki kulturalne i sportowe przygotowują specjalną ofertę zajęć na ten okres. Półkolonie są także organizowane przez placówki oświatowe oraz parafię NPNMP w Koluszkach.

Na terenie Gminy Koluszkowski działa wiele klubów sportowych i stowarzyszeń, które realizują zadania publiczne dotyczące rozwoju sportu, prowadząc sekcje sportowe, w których czynnie bierze udział duża grupa dzieci, młodzieży i osób dorosłych:

- Ludowy Klub Sportowy Koluszkowski prowadzi sekcje lekkiej atletyki, tenisa stołowego i turystyki, organizuje wiele imprez i zawodów sportowych,
- Ludowy Klub Sportowy Różycza prowadzi sekcje piłki nożnej dla mieszkańców miejscowości Różycza,
- Ludowy Klub Sportowy Gałkówek prowadzi sekcje piłki nożnej, podnoszenia ciężarów oraz sekcję sztuk walki,
- Koluszkowski Klub Sportowy prowadzi sekcje piłki nożnej dla mieszkańców Koluszek,
- Koluszkowski Klub Karate Kyokushinkai prowadzi sekcje karate,
- Młodzieżowy Klub Motoryzacyjny Jedynka organizuje zawody sportowe dla dzieci i młodzieży ze szkół podstawowych i gimnazjalnych,
- Taneczny Klub Sportowy STEP DANCE prowadzi sekcję tańca.

Należy podkreślić, iż wszystkie inicjatywy podejmowane przez instytucje kultury, Ośrodek Sportu i Rekreacji oraz kluby sportowe pozwalają młodym ludziom rozwijać swoją kreatywność, stymulują inicjatywę i zaangażowanie w sprawy lokalnej społeczności. Stają się także doskonałym sposobem na wyjątkowo ciekawe zagospodarowanie czasu wolnego i integrację społeczną.

13. SENIORZY

Jedną z kluczowych zmian, z którą muszą zmierzyć się wszystkie jednostki samorządu terytorialnego, jest starzenie się społeczeństwa. Wydłużanie się ludzkiego życia oraz obniżający się współczynnik dzietności skutkuje zmianami w strukturze ludności w całej Polsce. Według demografów tendencja ta będzie się utrzymywać. Powyższa sytuacja przekłada się na wyzwania dla systemów emerytalnych, zabezpieczeń społecznych oraz opieki zdrowotnej. Polska należy do krajów, w których zwiększanie się liczebności seniorów skutkuje wzrostem liczby osób narażonych na wykluczenie ze względu na szereg czynników. Osoby w starszym wieku są narażone na ubóstwo, ograniczone kontakty społeczne, problemy zdrowotne, brak mobilności, często też padają ofiarą przemocy.

Starzenie się ludności przebiega równoległe z postępującymi zmianami zachodzącymi w wielu dziedzinach życia. Powszechna informatyzacja, „rewolucja technologiczna” sprawiają, że problemem, jaki dotyka osoby starsze jest tzw. wykluczenie cyfrowe.

Brak umiejętności sprawnego poruszania się w zinformatywanym świecie utrudnia codzienną egzystencję seniorów.

Częstym problemem osób starszych jest samotność, zachodzące zmiany społeczne doprowadziły do marginalizacji roli osób starszych w życiu rodziny, społeczeństwa. Aktualny model społeczeństwa prefiguratywnego zakłada spadek autorytetu osób starszych w rodzinach na rzecz ludzi najmłodszych, którzy jako pierwsi przyswajają nowiny technologiczne i przekazują je pokoleniom starszych. Również współczesne gospodarstwa domowe rzadko mają charakter wielopokoleniowy - większość osób starszych mieszka samodzielnie, z daleka od swoich dzieci, wnuków.

Poniżej przedstawiamy liczbę seniorów zameldowanych na terenie Gminy Koluszki.

Tabela 26 Osoby w wieku poprodukcyjnym zamieszkałe na terenie Gminy Koluszki wg stanu na dzień 31.XII.2012 r.

kobiety w wieku powyżej 60 roku życia	mężczyźni w wieku powyżej 65 roku życia	razem
3 142	1 275	4 417 (19 % ogółu mieszkańców)

Na terenie Gminy Koluszki działają następujące organizacje na rzecz seniorów:

- **Akademia Wiek Dojrzałego w Koluszkach** – zainaugurowała swoją działalność 10 października 2013 roku jako sekcja Miejskiej Biblioteki Publicznej w Koluszkach i zrzesza 42 członków. Zadaniem Akademii jest prowadzenie form działalności edukacyjnej, zdrowotnej, kulturalnej, twórczej, krajoznawczo – turystycznej i promocyjnej dla osób starszych. Dążenie do podnoszenia poziomu intelektualnego i psychicznego komfortu życia ludzi starszych poprzez wszechstronną aktywizację społeczną. Rozwijanie kontaktów i współpracy między społeczeństwami. Pielęgnowanie polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej, kulturowej i religijnej. Promocja regionu oraz tradycji regionalnej. Upowszechnianie i ochrona praw człowieka oraz swobód obywatelskich. W zajęciach mogą uczestniczyć osoby w wieku 45+ aktywne lub biernie zawodowo.
- **Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów – Oddział Rejonowy w Koluszkach** – zrzesza emerytów, rencistów i inwalidów w celu poprawienia ich warunków socjalnobytowych, a także podejmuje działania o charakterze kulturalnym, integracyjnym, reprezentuje interesy członków wobec organów władzy i administracji. Oddział skupia 460 członków (w tym 8 inwalidów oraz 122 rencistów).
- **Sekcja Emerytów i Rencistów przy Związku Nauczycielstwa Polskiego Oddział w Koluszkach** – sekcja zajmuje się organizacją czasu wolnego dla byłych nauczycieli i pracowników oświaty, organizuje atrakcje kulturalne, wycieczki, wyjścia do teatrów, muzeów, spotkania integracyjne, prelekcje. Sekcja zrzesza 53 członków.

Biorąc pod uwagę postulaty Unii Europejskiej, zakładające promocję aktywnego starzenia się, wskazane jest kontynuowanie działań zmierzających do kreowania pozytywnego wizerunku osób starszych.

ROZDZIAŁ V

Analiza SWOT

UWARUNKOWANIA WEWNĘTRZNE	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
1. Wykwalifikowana kadra pracowników.	1. Mała liczba zajęć o charakterze korekcyjnym i terapeutycznym, skierowanych do dzieci i ich rodzin.
2. Możliwości, jakie wynikają z pozyskiwania funduszy unijnych.	2. Sąsiedztwo wielkiej aglomeracji, które ogranicza rozwój ekonomiczny i kulturalny Gminy Koluszki.
3. Położenie w bezpośrednim sąsiedztwie Łodzi, w kontekście bliskości szkół wyższych.	3. Ograniczona liczba miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych.
4. Dobre połączenie komunikacyjne z Łodzią i Warszawą, rozszerzające możliwości zarobkowe.	4. Długa i skomplikowana procedura kierowania osób uzależnionych na leczenie.
5. Wachlarz działań dla dzieci i młodzieży nastawiony na strukturalizację czasu wolnego i rozwoju zainteresowań.	5. Nieadekwatna do potrzeb liczba pracowników socjalnych.
6. Dobra współpraca pomiędzy jednostkami organizacyjnymi gminy.	6. Niski poziom życia osób starszych.
7. Wzrost znaczenia wśród mieszkańców poziomu wykształcenia jako wartości na rynku pracy.	7. Brak kompleksowej bazy danych o formach pomocy świadczonej przez różne instytucje.
8. Współpraca pomiędzy Gminą Koluszki, a organizacjami pozarządowymi.	8. Niewystarczający do potrzeb wachlarz działań dla dzieci i młodzieży, nastawiony na wyrównanie braków edukacyjnych.
9. Duża liczba specjalistów z zakresu profilaktyki uzależnień.	9. Niewystraszające zasoby finansowe i rzeczowe w stosunku do potrzeb.
10. Dostęp do edukacji (ilość szkół).	10. Zagrożenie syndromem wypalenia zawodowego pracowników instytucji samorządowych.
11. Działania podejmowane na rzecz wspierania i obsługi przedsiębiorców.	11. Brak instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3.
12. Aktywne poszukiwanie środków na realizację zadań.	12. Niewystraszający poziom zasobów mieszkaniowych.
13. Dodatnie saldo migracji.	
UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE	
SZANSE	ZAGROŻENIA
1. Porządkowanie prawa w zakresie pomocy społecznej.	1. Rosnący wskaźnik bezrobocia.

2.	Możliwość pozyskiwania środków finansowych ze środków unijnych i programów rządowych.	2.	Istnienie zjawiska nielegalnego zatrudnienia.
3.	Promocja gminy i dobre relacje z mediami.	3.	Brak miejsc pobytu dla ofiar przemocy.
4.	Zwiększenie wiedzy z zakresu równości szans i tolerancji.	4.	Brak dostatecznych środków finansowych na realizację ustawowych zadań.
5.	Wzrost zainteresowania mieszkańców działaniami społecznymi (rozwój wolontariatu, wzrost znaczenia organizacji pozarządowych).	5.	Brak spójnego i stabilnego systemu prawnego.
6.	Rozwijanie i promowanie różnych form nabywania nowych i zmiany posiadanych kwalifikacji zawodowych.	6.	Dysproporcje w dochodach obywateli powodujące napięcia społeczne.
7.	Poprawa stanu zdrowia mieszkańców.	7.	Nietolerancja, brak wrażliwości i dyskryminacje wśród mieszkańców.
8.	Poprawa bezpieczeństwa i porządku publicznego mieszkańców.	8.	Duży odsetek osób utrzymujących się ze źródeł niezarobkowych.
9.	Wzrost znaczenia sportu, kultury, turystyki i rekreacji w życiu mieszkańców (propagowanie aktywnego stylu życia).	9.	Nakładanie na gminy, nowych, ustawowych obowiązków bez wsparcia finansowego.
10.	Zmniejszenie zjawiska wykluczenia społecznego.	10.	Brak pracy prowadzący do patologii społecznych.
11.	Tworzenie sieci międzysektorowej współpracy służb (pomoc społeczna, szkoły, placówki medyczne, sądy, prokuratura, policja).	11.	Postępujący proces starzenia się społeczeństwa.
12.	Modernizacja i wyposażenie obiektów infrastruktury gminnej.	12.	Ujemny przyrost naturalny.
13.	Wzmocnienie roli edukacji przedszkolnej oraz budowanie systemu i kultury uczenia się przez całe życie.		
14.	Możliwość rozszerzenia obszaru specjalnych stref ekonomicznych.		

ROZDZIAŁ VI

CELE STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY KOLUSZKI NA LATA 2014 – 2020 I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

CEL GŁÓWNY

Głównym celem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Koluszki jest poprawa sytuacji życiowej mieszkańców, wyrównywanie szans życiowych grup społecznych ekonomicznie i socjalnie najsłabszych oraz zapobieganie wykluczeniu społecznemu tych grup.

Cel strategiczny 1

Budowa systemu wsparcia na rzecz osób i rodzin znajdujących się w stanie ubóstwa m.in. z uwagi na brak pracy ze szczególnym uwzględnieniem ich aktywizacji i przedsięwzięć ograniczających skutki życia w biedzie.

Cele szczegółowe:

- Podniesienie poziomu aktywności zawodowej oraz zdolności do zatrudnienia osób bezrobotnych i biernych zawodowo.
- Stworzenie osobom z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym warunków do udziału w różnych formach życia społecznego.
- Działania na rzecz niwelowania niekorzystnych tendencji dziedziczenia ubóstwa i patologii wśród rodzin dotkniętych tymi problemami.
- Upowszechnianie edukacji mieszkańców oraz zwiększanie ofert edukacyjnych i jakości edukacji dostosowanej do potrzeb rynku pracy.
- Niwelowanie psychospołecznych skutków bezrobocia osób pozostających bez pracy i ich rodzin.
- Kontynuowanie na terenie gminy sprzyjającego klimatu dla potencjalnych inwestorów, mogących tworzyć nowe miejsca pracy.
- Rozszerzenie obszaru Podstrefy Koluszki Specjalnej Strefy Ekonomicznej w celu pozyskania kolejnych inwestorów i nowych miejsc pracy.
- Trwała integracja na rynku pracy ludzi młodych bez pracy, którzy nie uczestniczą w kształceniu lub szkoleniu.
- Dążenie do równouprawnienia płci oraz godzenie życia zawodowego i prywatnego.
- Aktywna integracja, w szczególności w celu poprawy zatrudnialności.
- Ułatwianie dostępu do niedrogich, trwałych i wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym.
- Wspieranie gospodarki społecznej i przedsiębiorstw społecznych.

Cel strategiczny 2

Rozwijanie zintegrowanego wsparcia na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych.

Cele szczegółowe:

- Zapewnienie odpowiednich form opieki osobom wymagającym pomocy.
- Zwiększenie dostępności usług opiekuńczych i pielęgnacyjnych osobom starszym i niepełnosprawnym.
- Aktywizacja rodzin na rzecz zapewnienia opieki osobom najbliższym.
- Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych.
- Podejmowanie działań zmierzających do systematycznego łamania barier dla osób niepełnosprawnych ruchowo.
- Kontynuacja aktywizacji i integracji seniorów ze społecznością lokalną – wspieranie inicjatyw wewnątrz i międzygeneracyjnych.
- Popularyzacja i wsparcie idei aktywnego i zdrowego starzenia się.
- Wspieranie organizacji oraz grup nieformalnych pracujących na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych.
- Wspieranie działań zmierzających do usuwania barier architektonicznych, transportowych i w komunikowaniu się.

Cel strategiczny 3

Przeciwdziałanie przemocy i jej skutkom w rodzinie.

Cele szczegółowe:

- Zapobieganie oraz powstrzymanie zjawiska przemocy w rodzinie.
- Zapewnienie bezpieczeństwa ofierze i tworzenie warunków kontroli społecznej w sytuacjach przemocowych.
- Wspieranie osób i rodzin w rozwiązywaniu sytuacji kryzysowych i problemu przemocy.
- Prowadzenie kampanii informacyjnych rozwijających świadomość społeczną o zjawisku przemocy domowej i rówieśniczej.
- Promocja działań na rzecz przeciwdziałania dyskryminacji w tym równego statusu kobiet i mężczyzn.

Cel strategiczny 4

Zapewnienie i wspieranie młodych i wielodzietnych rodzin

Cele szczegółowe:

- Utworzenie na terenie Gminy Koluszki żłobka.
- Tworzenie nowych miejsc w przedszkolach.
- Podejmowanie działań zmierzających do szybszego powrotu rodziców do aktywności zawodowej.
- Zapewnienie młodym rodzinom fachowej pomocy w procesie wychowania i rozwoju najmniejszych dzieci.
- Podejmowanie działań wspierających rodziny wielodzietne np. poprzez stworzenie programów osłonowych typu „Rodzina 3+”.

Cel strategiczny 5

Budowa zintegrowanego systemu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień

Cele szczegółowe:

- Tworzenie i realizacja programów profilaktycznych w środowiskach młodzieżowych.
- Realizacja programów profilaktycznych w szkołach.
- Wspieranie akcji informacyjnych o mechanizmach i konsekwencjach uzależnień.
- Identyfikacja grup ryzyka – działania zapobiegawcze wśród grup zagrożonych uzależnieniami i dotkniętych uzależnieniem.
- Działania informacyjno-profilaktyczne skierowane do społeczności lokalnej.
- Psychoedukacja rodziców związana z rozpoznawaniem symptomów uzależnień oraz leczenia.
- Organizowanie i finansowanie programów edukacyjnych dla rodziców.
- Organizowanie i finansowanie programów edukacyjnych dla nauczycieli, pedagogów pracowników pomocy społecznej i instytucji samorządowych podnoszących kompetencje wychowawcze i profilaktyczne.
- Organizowanie, we współpracy z różnymi jednostkami z terenu Gminy Koluszki form spędzania wolnego czasu.
- Wspieranie działań dotyczących zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży,

wypoczynku letniego i zimowego.

- Organizowanie zajęć pozalekcyjnych i kółek zainteresowań dla dzieci i młodzieży w szkołach i poza nimi.
- Organizowanie imprez mających na celu integrację środowiska lokalnego.
- Prowadzenie poradnictwa psychologicznego dla osób uzależnionych i współuzależnionych oraz pomoc rodzinom dysfunkcyjnym z terenu miasta i gminy Koluszki.
- Prowadzenie konsultacji, porad oraz terapii indywidualnej i rodzinnej dla osób uzależnionych i współuzależnionych z terenu Gminy Koluszki, a w szczególności kierowanych przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- Wspieranie grup AA dla osób uzależnionych i współuzależnionych.
- Motywowanie osób uzależnionych i współuzależnionych do podejmowania terapii.
- Edukacja eliminująca czynniki ryzyka lub zagrażające prawidłowemu funkcjonowaniu dzieci i młodzieży w środowisku społecznym.
- Wykorzystanie technik informatycznych w działaniach związanych z przeciwdziałaniem uzależnieniom.

Cel strategiczny 6

Zapewnienie dzieciom i młodzieży równych szans w dostępie do edukacji i oferty kulturalnej

Cele szczegółowe:

- Wspieranie wczesnego wspomaganie rozwoju dzieci w przedszkolach i szkołach.
- Utworzenie oferty i bazy danych o propozycjach spędzania czasu wolnego.
- Utworzenie oferty zajęć sportowych, turystycznych i rekreacyjnych dla wszystkich grup wiekowych, zwłaszcza dla dzieci i młodzieży zagrożonych patologiami.
- Utworzenie oferty zajęć wspierających działania proekologiczne wśród uczniów i mieszkańców.
- Modernizacja bazy sportowej i dydaktycznej.
- Kształcenie dzieci i młodzieży na wysokim poziomie.
- Rozwijanie nowych umiejętności i sprawności fizycznej w ramach zajęć pozalekcyjnych.
- Współpraca kadry nauczycielskiej z rodzicami w procesie wychowania i kształtowania postaw społecznych.

- Zapewnienie zajęć o charakterze korekcyjnym i terapeutycznym dla dzieci i młodzieży.
- Promowanie równości poprzez stosowanie działań wyrównawczych na rzecz dzieci/młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym.
- Wspieranie rozwiązań wykorzystujących nowoczesne technologie w nauczaniu wszystkich przedmiotów oraz wzmocnienie systemu wspierania szkół w podniesieniu jakości kształcenia.
- Wspieranie szkół w zakresie pracy z uczniem młodszym, w szczególności przy przechodzeniu na kolejny etap edukacyjny.
- Ograniczenie zjawiska przedwczesnego kończenia nauki szkolnej oraz zapewnienie równego dostępu do dobrej jakości edukacji elementarnej, kształcenia podstawowego i ponadpodstawowego.
- Poprawa dostępności i wspieranie idei uczenia się przez całe życie, podniesienie umiejętności i kwalifikacji siły roboczej i zwiększenie dopasowania systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy.

Cel strategiczny 7

Budowa sprawnego międzysektorowego partnerstwa na rzecz rozwiązywania problemów społecznych

Cele szczegółowe:

- Systematyczny monitoring problemów społecznych.
- Zwiększenie potencjału administracji publicznej w zakresie świadczenia wysokiej jakości usług na rzecz mieszkańców oraz poprawa procesu stanowienia prawa miejscowego.
- Współpraca pomiędzy instytucjami publicznymi oraz organizacjami pozarządowymi.
- Propagowanie idei samopomocy, wolontariatu i obywatelskiego uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej m.in. na rzecz osób starszych, niepełnosprawnych, dzieci i młodzieży ze środowisk dysfunkcyjnych.
- Promocja działań na rzecz przeciwdziałania dyskryminacji i wykluczenia społecznego.
- Zwiększenie zasobów mieszkaniowych oraz wzmocnienie jakościowe planowania przestrzennego.
- Stworzenie bazy danych i informatora o instytucjach świadczących różnego rodzaju formy

pomocy mieszkańcom Gminy Koluszki.

- Zapewnienie powszechnego dostępu do szybkiego internetu, co będzie skutkowało ograniczeniem terytorialnych różnic w możliwości dostępu do szerokopasmowego internetu o wysokich przepustowościach.
- Podniesienie dostępności i jakości e-usług publicznych, poprawa cyfrowej efektywności urzędów oraz zwiększenie dostępności i wykorzystania informacji sektora publicznego.
- Cyfrowa aktywizacja społeczeństwa, w tym e-integracja i e-aktywizacja na rzecz zwiększenia aktywności oraz jakości korzystania z internetu.

Źródła finansowania

- budżet Gminy Koluszki,
- budżet państwa,
- środki finansowe pochodzące z funduszy Unii Europejskiej,
- sponsorzy.

ROZDZIAŁ VII

PODSUMOWANIE

Zapisy zawarte w Strategii będą realizowane w ramach kierunków poszczególnych działań w miarę posiadanych w samorządzie i pozyskanych z zewnątrz środków finansowych.

Strategia niniejsza jest planem działania przyjmowanym dla właściwego środowiska. Poszczególne cele i kierunki działań mogą z czasem ulegać zmianie, jednak zawsze powinny być dostosowywane do zmieniającej się sytuacji społecznej.

MONITORING I EWALUACJA

Skuteczność funkcjonowania przyjętej strategii zależeć będzie od monitoringu i ewaluacji budowy programów celowych rozwijających przyjęte kierunki działań.

Monitoring i ewaluacja zapisów strategicznych polegają na systematycznej ocenie realizowanych działań oraz modyfikacji kierunków działania w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą pojawić się poprzez zmianę regulacji prawnych czy też narastanie

poszczególnych dolegliwości społecznych.

Całościowa ocena wymaga odpowiedzi na pytania o zgodność ocenianej polityki z przyjętymi wartościami i zasadami. Ewaluacja jest działalnością z natury normatywną, gdyż z jednej strony wykorzystuje się w niej istniejące normy, z drugiej zaś w jej wyniku mogą pojawić się propozycje wprowadzenia nowych norm i procedur. Jest także działalnością instrumentalną, ponieważ jej podstawowym celem jest dostarczenie podmiotom polityki społecznej, praktycznej wiedzy potrzebnej przy podejmowaniu decyzji.

Nadzór nad realizacją celów strategii będzie prowadzony z upoważnienia Burmistrza Koluszek przez Dyrektora Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Koluszkach, który przygotowywał będzie roczną ocenę poziomu wdrażania poszczególnych celów strategii i proponowanych rozwiązań np. nowych programów celowych, a wnioski wynikające z rocznej oceny poziomu wdrażania strategii rozwiązywania problemów społecznych przedstawił będzie Burmistrzowi Koluszek w terminie do dnia 31 stycznia każdego roku.